БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 86 (8612) | 1958 оной апрелиин 11, пятница | Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид Бичурын МТС-һээ трактор, машина худалдажа абаад, тэдэнээ абаашахаяа байна.
А Протопоповой фото.

Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин талаар барханайхидһаа жэшээ абагты

Хүдөөдэ культурно-гэгээрэ...й хүдэлмэриин хэр зэргээр ...ихидхэгдэһые шалгаха оло...нтын харалга республика ...орнай хаа хаанагүй эхи...эд, ябажа байнхай. Энээнтэй ...шарамдуулан, соёл культу...ын эмхи зургаануудай тоо...ые сонсожо, хэһэн юумыень ...гнэн хараха, тиигээд түрүү...үлэй туйлалтануудые клуб, ...аан булан, библиотекэ, ...льтбаза бүхэндэ дэлгэрүүл..., дутуу дундануудаа усадхан ...йсуулха зорилго табигдана.

Тус хэмжээ-ябуулгын уг зо...лгые зүбөөр ойлгоһон газар... «хайшан гээл һаа түргөөр ...осоод үнгэрхэб» гээд һуудаг..., харин хүдэлмэрээ бүри ...йн, бүри һонирхолтой болго..., тиихын тулада шэнэ арга, ...ршэл оложо хэрэглэхэ тухай ...до шэбшэн бододог, орол...го гаргадаг, ажалшадтай ...бшэдэг байна.

Курумканай аймагай Бар...най сомоной культурна эм... зургаануудай хүдэлмэри...гшэд энэ талаар жэшээ ха...улна. Эндэхи клубые абаад ...бэл, колхозой үйлэдбэриин ...рүүшүүлые, сомон соохи ...эбхитэд, мэргэжэлтэдые ...оор хабаадуулан, улад зо...й культурна эрилтые ханга... гэжэ эрмэлзэнэ. Сомоной ...л гэгээрэлэй хүдэлмэрилэг...д саашадаа хэхэ юумэн ту...йдаа зүбшэн хэлсэжэ, рес...бликын культурно-гэгээрэ...й эмхи зургаануудай хүдэл...рилэгшэдтэ нэмэл бэшэг...гээр һаяхан хандаба. Тэ...нь манай «Бурят-Монго...й үнэн» газетын апрелиин ...ай номерто толилогдонхой. ...нэр нютагайнгаа колхозой ...барай тарилгые эрхим бэ...лэлтэйгээр, хаһа саг соонь ...эргэлсэхэ, мал ажалаа улам ...жөөхэ хэрэгтэнь эдэбхитэй...эр хабаадалсахын тула то...ркой уялга абаад, дүүргэлтэ ...гожо захалаа.

Клуб, библиотекэ, культбаза ...он улаан булангуудаа гоё ...хэһаар шэмэглэхын тула ...тагай урашуулаар плакат, ...аграмма зуруулжа, уряа ло...ингнуудые бэшүүлжэ, стенд...дые түхеэрхэ бэлэдхэл хэ... байна. Колхознигуудта зо...оулан бурят хэлэн дээрэ ...ар лекци, элидхэл, хөөрэл...ээ хэн, хэзээ хэхэб гэһэн тү...б зохёогоод, тэрэнээ гүйсэд...жэ оробо. Клуб, культбаза...удаа хүгжэмэй хэрэгсэлнүү...эр (хуур, лимбэ, жэмбүүр ...лэ мэтээр), газетэ, журнал, ...адиоприёмник, шатар, доми...ноор хангахын тулада хэм...ээ абанхай. Колхозой центр..., бригада, фермэнүүд дээгүүр ...но ходо харуулжа байха, ...ильмын удхые бурят хэлэн ...рэ тобшохоноор тайлбарил... үгэдэг болохо, тарилгын ...игадануудта, мал ажалай ...рмэ, гүүртэнүүдтэ эдэбхи...дэй хүсөөр һонин зүжэг наа... харуулдаг байха гэжэ ха...алаа.

Зоной дунда ном һудар, га...зэ, журнал олоор тарааха, ... хэрэгтэ нютагай эдэбхи...дые, илангаяа залуушуулые ...баадуулха, уншагшадай ...нференци үе үе зарлаха ...хэ мэтэ, мүн бусад шухала ...умэ хэжэ байна.

Тэрэшэлэн Кударын, Хэжэн...гин аймагуудтахи зарим ...льтбазанууд, Загастайн хү...өгэй клуб (Сэлэнгэ), Шэнэ ...ганай библиотекэ (Мухар...эбэр) хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар бага бэшэ туйлалтатай.

Гэхэ зуура, зарим нютагта олохон клуб, библиотекэ, культбазамнай соёл гэгээрэлэй бодото гуламта боложо шадаадүй байһаар. Хүдөөһөө ороһон бэшэгүүдые шэнжэлэн харахада, хүдэлмэрилэгшэдэйнь үүсхэл гаргадаггүй, эдэбхитэдые элсүүлдэггүй, зүндөө бүтэхэдэ найдаад һуудаг, хүйтэ нойтон, дура татахаар бэшэ байдаг клуб, Культурын байшанда хүн үсөөн ерэдэг, «һонигүй даа» гээд тарашадаг ушар али олон үзэгдэнэ.

Колхозой центрһээ холуур байһан зарим фермэ, гүүртэ, отара, бригадануудта элидхэл, лекцишье болодоггүй шахуу, киношье жэлдээ нэгэ-хоёр гэхэ жэшээтэйгээр харуулагдана, элдэб зүжэг наадан, дуу, хатар эмхидхэгдэнэгүй, асуудал болон харюугай үдэшэ, үльгэр түүхэ хөөрүүлхэ, ном, газетын һони уншуулжа дуулаха гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй гэжэ манай хүдөө бэшэгшэд, уншагшад Сэлэнгэһээ, Заиграйһаа, мүн ондоошье аймагуудһаа мэдээсэнэ.

Эдэ баримтануудһаа ямар тобшолол хэхэ ёһотойб гэхэдэ, республика дотор тусхай харалгын ябуулагдажа байһантай дашарамдуулан, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаан бүхэнэй (Культурын байшанһаа эхилээд, улаан булан хүрэтэр) хүдэлмэриие анхаралтайгаар шэнжэлэн, һайн тала, дутуу дундыень сүм элирүүлжэ, ойрын сагта бултыень түрүү зэргэдэ оруулхаар тодорхой хэмжээ абаха шухала. Тиихэдээ эдэ эмхи зургаануудые шадамар бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдтэй болгохо, гэр байрыень заһуулха, доторхи түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр, түлеэ залһаар бүрин хангаха гэжэ оролдохо ёһотойбди. Тэдэнэй хэһэн юумые тоогой талаарнь хараад лэ хизаарлангүй, гол анхаралаа удхадань хандуулха хэрэгтэй.

Партиин айкомууд, эхин парторганизацинууд, аймгүйсэдкомууд, тэдэнэй культурын таһагууд, сомоной Соведүүд тус харалгые толгойлхо, ябасыень шалгажа, зүбшэн хэлсэжэ, зохихо хэмжээ абажа байха уялгатай. Энэ хэрэгтэ профсоюзай, комсомолой организацинууд бүгэдөөрэн эдэбхитэйгээр хабаадаха зэргэтэй аад, зарим газарта «бидэнэй хэрэг бэшэ» гэһэн шэнгеэр хандадаг байна.

Хүдөө тосхонуудтахи соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Барханайхидай бэшэгтэй танилсажа, өөһэдтөө үгы юумэнүүдые эдэнһээ халан абыт, социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, ажал хэрэгээ мүнөөнэй эрилтэдэ харюусахаар эмхидхыт! Колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда соёл болбосоролой хүдэлмэри ямараар ябуулһанһаатнай хабарай тарилгын амжалта, адууһа малай үдэсэ, ашаг шэмынь нэмэлгэ нилээд дулдыдаха байна бшуу. Тиимэһээ, хүдөө ажахын хүдэлмэриин халуун хаһа, түлэг үе болохо хабар—зун— намарай сагта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри шадамар бэрхээр, үргэн далайсатайгаар эмхидхэе!

Нүхэр К. Е. Ворошилов Югослави ошохонь

...славиин Арадай Федератив... Республикын Президент Иосип ...Титогой уряалаар, Советскэ ...иалистическэ Республикануу... Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Климент Ефремович Ворошилов** байгша оной майда гүрэн түрын хэрэгээр Югослави ошохонь.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ВЕНГРИДЭ БАЙҺААР

БУДАПЕШТ, апрелиин 9. (ТАСС). Венгридэ байдаг СССР-эй посольстводо Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегациин хүндэлэлдэ апрелиин 8-да уулзалга болоо.

Партийно-Правительственна делегациие толгойлогшо Н. С. Хрущев, советскэ делегациин гэшүүд уулзалгада байгаа.

ВСРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, ВНР-эй Президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, Венгриин правительствые толгойлогшо Ференц Мюнних, ВСРП-гэй политбюрогой, ЦК-гэй гэшүүд, министрнүүд, мүн Венгриин олониитын бусад түлөөлэгшэд, журналистнууд уулзалгада байлсаа.

Венгриин сүлөөлэгдэһөөр 13 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэртэ һайн һайхан хүсэлэнгүүдые хэлэһэнэйнь түлөө Ференц Мюнних советскэ айлшадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

Һүүлээрнь КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлээ.

Советскэ арадай түлөөлэгшэдые Венгриин бүхы зон хаа хаанагүй тон халуунаар, энэрхыгээр угтаа тэжэ нүхэр Хрущев хэлэбэ.

— Совет арадта венгер арадай үнэн зүрхэнһөө дуратай байһыень эдэ уулзалганууд харуулаа,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Нүхэдэй ёһоной, айхабтар хани халуун оршон байдалда уулзалга үнгэрөө.

МИШКОЛЬЦ, апрелиин 9. **(ТАСС-эй тусхай корр).** Советскэ Партийно-Правительственна делегациин гэшүүд Ф. Р. Козлов, В. В. Гришин, П. Е. Шелест апрелиин 9-дэ Мишкольц ошожо ерээ. Ференц Мюнних, Антал Апро, Карой Кишш тэдээнтэй хамта ябалсаа.

Венгриин хоёрдохи томо город болохо Мишкольц—ехэ промышленна центр юм. Олон томо предприяти, тэрэ тоодо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинат эндэ бии. Комбинадай байгуулагдаһаар 90 жэлэй ой мүнөө жэлдэ тэмдэглэгдэхэнь. Советскэ делегациин энэ комбинадта хүрэжэ ерэхэдэнь, хэдэн мянган ажалшад тэдэниие угтажа байгаа. Айлшад комбинат соогуур ябажа хараад, һүүлээрнь митингдэ хабаадаа. Ференц Мюнних, Ф. Р. Козлов митинг дээрэ үгэ хэлээ.

БУДАПЕШТ, апрелиин 9. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Нүхэд Н. С. Хрущев, А. А. Громыко, Е. И. Громов гурбан апрелиин 9-дэ Венгриин Наукын академидэ, һүүлээрнь Чепельскэ металлургическа комбинадта ошоо. Янош Кадар, Иштван Доби, Дьердь Марошан болон Венгриин бусад хүтэлбэрилэгшэд тэдээнтэй хамта ябалсаба.

Венгриин Наукын академиин конференц-зал соо академигүүд, уран зохёолшод, уран зураашад, артистнар, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд сугларaa. Академиин президент Иштван Русняк амаршалгын үгэ хэлээ. Һүүлээрнь багша эхэнэр Эржебет Бурхард, Будапештын оперно театрын главна режиссер Кальман Надашди, Дьюла Каллаи гэгшэд делегациие амаршалба.

Удаань нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлээ. Суглараашад тэрэниие нэрьемэ шангаар альгаа ташан, үнэн зүрхэнһөө амаршалба. Сугларагшад хүл дээрээ бодоод, Советскэ правительствын толгойлогшые амаршалһан байна.

Венгриин суута скульптор Штроблиин бүтээһэн Петефиин дүрсые Иштван Русняк советскэ айлшадта бэлэглээ.

Тиигээд Н. С. Хрущев, А. А. Громыко, Е. И. Громов, Венгриин хүтэлбэрилэгшэд Чепельскэ комбинат ошобо. Эндэ 27 мянган хүн хүдэлдэг. Ороной бүхы металлургическа промышленностиин бүтээһэн продукциин 15 процентнь энэ комбинадта бүтээгдэнэ. Булад, прокат, трубанууд, шэрэм, булад шудхамалнууд, станогууд, мотоцикл, велосипед, оёдолой машина гэхэ мэтэ элдэб олон янзын продукци эндэ бүтээгдэдэг.

Советскэ айлшадай комбинадта ерэхэдэнь, пионернүүд тэдээндэ сэсэг барюулба. Н. С. Хрущев пионернүүдтэ значогуудые бэлэглээ.

Советскэ айлшад, Венгриин хүтэлбэрилэгшэд комбинат соогуур ябажа, элдэб цехүүдтэ орожо хараба. Н. С. Хрущев хүдэлмэришэд, инженернүүдтэй хөөрэлдэжэ, ажал хүдэлмэриинь ямараар ябажа байһан тухай һонирхоо, нүхэдэй ёһоор хэдэн зүбшэл хэлээ. Комбинадай цехүүдэй нэгэн соо 12 мянга гаран ажалшад сугларжа, митинг болобо.

Комбинадай парткомой секретарь Дежэ Кишш митинг нээгээ. Хүдэлмэришэд советскэ делегациие үнэн зүрхэнһөө амаршалба. «Нүхэр Хрущев мандаха болтогой!», «Нүхэр Кадар мандаха болтогой!», «Венгеро-советскэ хани барисаан мандаг!» гэһэн юрөөлнүүд зэдэлээ. Янош Кадар Никита Сергеевич Хрущев хоёр үгэ хэлээ. Митингдэ хабаадагшад «Интернационал» дуулаба.

Комбинадай директор, мүн партком митингын һүүлээр советскэ айлшадые обедээр хүндэлөө.

КОЛХОЗДОО ЕРЭЭБДИ

Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые, мүн СССР-эй Верховно Соведэй шиидхэбэринүүдые ехэ баяр баясхалантайгаар дэмжээд, мүнөө тэдэниие гүнзэгыгөөр шудалан үзэжэ байнабди. Социалистическэ хүдөө ажахыгаа саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхын, арад зонойнгоо байра байдалые улам баян дэлгэр болгохын түлөө партии, правительствынгаа саг үргэлжэ, эсэшэ сусашагүйгөөр оролдожо байдагтань бидэ, механизаторнууд, баярлан урмашанабди.

Партиингаа энэ халуун анхаралда харюу болгон, бидэнэр Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хододоо байхаар ерээбди. Урдань МТС-эй мэдэлдэ байхадаа энэ колхоздо 20 жэлдэ ажаллаабди.

Колхозоймнай залуушуул, наһатайшуул бидэниие угаа һайнаар угтаад, ниитынгээ ажахые түргөөр хүгжөөлсыт гэжэ уряалаа. Энэ уряалыень бидэнэр халуунаар хүлеэн абаабди.

Манай механизаторнууд Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой механизаторнуудай нэмэл бэшэгтэй һаяшаг танилсаад, тэдэнһээ дутуугүйгөөр ажаллажа шадаха байһанаа нэгэн дуугаар мэдүүлээ. Худалдажа абаһан тракторнуудаа эзэн ёһоор гамнажа, жэл соо запчастьнуудые 15 процентээр алмаха гээшыень ехээр һайшаагаабди. Мүн горючи болон тоһодолгын материалнуудые энэ тухайгаар алмаха гэдэгынь тон зүб байна.

Тиихэдэ, трактор бүхэниие ажахын тоосоондо оруулха гээшэнь баһал һайшаамаар. Юуб гэхэдэ, бага гаргашатайгаар, ехэ продукци абадаг болохо байнабди. Мүн механизаторнуудай харюусалгань нилээд дээшэлхэ болоно.

Хабарай тарилгын эхилтэр тоотой үдэрнүүд үлэбэ. Гэбэшье, манай бригадынхид энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ муу бэшээр бэлэдхэжэ байнхай. Тарилгамнай уһалагдадаггүй Хүнтэйн талада хэгдэдэг юм. Тиигэбэшье, газараа һайнаар элдүүрилһэн, үтэгжүүлһэнэй ашаар гектар бүриһөө 9—10 центнерһээ бага бэшэ орооһо таряанай ургаса абахаар шиидээбди.

Бидэ, механизаторнууд, колхозойнгоо гэшүүд болоод байхадаа, гансал таряан ажалаа хараад байха бэшэ, харин колхозойнгоо эгээл олзо доходтой һалбари—мал ажалаа улам хүгжөөхын тулада ехэ хүдэлмэри ябуулха байнабди. Малшадайнгаа ажал хүдэлмэриень хүнгэдхэжэ, бүри ехэ продукци абадаг болохын зорилгоор фермэнүүдэйнгээ ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулхабди.

Мүнөө мал ажалаймнай түргөөр хүгжэжэ байһан энэ үедэ колхознигуудые машина, техникэтэй танилсуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Энээниие хараадаа абажа, мүнөө жэл колхознигуудай дундаһаа 5 мотористые бэлэдхэхэ, мүн өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхын зорилгоор гурбан жэлэй программаар агроминимум шудалха гэжэ шиидээбди.

1958 оной ноябрь һарын нэгэн болотор өөһэдынгөө хүсөөр 1 гараж, мастерской, машинануудай сарай, улаан булан, 2 бани барихабди.

Иигэжэ түрэл партиингаа табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө саашадаа хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохобди.

Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай даалгабаряар: бригадир **Б. Ринчино**, тракторист **Ц. Цоктоев**, комбайнер **Б. Тыхеев.**

В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭҺЭНҺӨӨ ХОЙШО 88 ЖЭЛЭЙ ОЙН УРДА ТЭЭ

МОСКВА

Москвагай нэгэдэхи подшипникова заводой коллектив Владимир Ильич Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 88 жэлэй гүйсэһэн ойе баяр баясхалангай оршон байдалда угтахаар бэлдэжэ байна. Коммунистическэ партиие, Советскэ гүрэниие байгуулагшын ажабайдал, революционно ажал-ябуулга тухай предприятиин цехүүдтэ хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ.

«СССР-тэ социализм, коммунизм байгуулха тушаа Ленинэй түсэб болон тэрэниие бэелүүлхын түлөө советскэ арадай тэмсэл» гэһэн темээр тус заводто хоёр үдэрэй туршада конференци боложо дүүрэбэ. Пропагандистнууд Наточанный, Колтунов, Орехов, Стрельцов болон үнинэй большевик Маркин гэгшэд оронойнгоо, мүн заводойнгоо ажабайдалһаа жэшээнүүдые харуулжа байгаад, үгэ хэлэһэн байна.

«КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд соо марксистско-ленинскэ теориин саашадаа хүгжөөгдэһэн тухай» гэһэн темэдэ конференци гол анхарал хандуулаа. Конференци угаа ехэ эдэбхитэйгээр үнгэржэ, коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүд, комсомолшууд һонирхон шагнаһан байна. Хамтадаа 350 шахуу хүн хабаадаа. Заводой партком болон политическэ гэгээрэлэй кабинет конференцидэ нилээд ехэ бэлэдхэл хэһэн байба.

КРАСНОЯРСК

Владимир Ильич Ленинэй Сибиriин сүлэлгэдэ байлгатай холбоотой түүхэтэ газар Красноярск хизаарта олон юм. Эдэ үдэрнүүдтэ олон тоото экскурсинууд эмхидхэгдэжэ, тэндэ ошоно. Владимир Ильичын түрэһэнһөө хойшо 88 жэлэй ойтой дашарамдуулан, предприяти, колхозуудта, холын загаһашадай байрануудта выставкэнүүд эмхидхэгдэжэ байна. Шушенска тосхондохи В. И. Ленинэй гэр-музейдэ ороной элдэб городуудһаа олон хүнүүд ерэнэ. Красноярск хизаарай музей Владимир Ильич Ленинэй Сибирьтэ байһан ажал-ябуулгада зорюулагдаһан таһагтаа олон шэнэ зүйл табяа.

В. И. Ленин А. М. Горький хоёр Е. К. Пешковагай байрада хүгжэм шагнажа байна::
П. Васильевай зураг. ТАСС-эй фотохронико.

ПСКОВ

Libero

Ородой ниитын политическэ газетэ бии болгохо тушаа В. И. Ленинэй эндэ айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулһые гэршэлһэн дурасхаалай хабтагай урда эртын Псковой хоёр гэртэ хадагдаба.

Городой центртэ, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсын гурбадахи номерой гэртэ В. И. Ленинэй музей бии юм. Владимир Ильич 1900 оной мартһаа июнь хүрэтэр эндэ байгаа һэн. Городой урда захада «Искрын гэр» һэргээн заһагдажа дүүрэбэ. Энэ гэр Владимир Ильичын түрэһэнһөө хойшо 88 жэлэй ойн үдэр нээгдэхээр хараалагдана. Гэрэй эбэр таладань иимэ бэшэгтэй дурасхаалай хабтагай хадагданхай:

«Энэ гэртэ 1900 оной намар В. И. Ленинэй хүтэлбэри доро ородой социал-демокрадуудай нюуса суглаан болоо һэн. «Искра» газетэ болон «Заря» гэжэ журнал бии болгохо тушаа асуудал тэндэ хэлсэгдээ. 1902 оной ноябрьда мүн лэ эндэ искровскэ комитедүүдэй түлөөлэгшэдэй суглаан боложо, РСДРП-гэй хоёрдохи съездые зарлалгаар эмхидхэлэй комитет бии болгогдоһон байгаа».

«Искрын гэртэ» табигдаһан шэнэ зүйлнүүд Ленинэй Псковто революционно хүдэлмэри ябуулһан үеые харуулна.

В. И. Ленинэй музейдэ Псковой хэдэн мянган ажалшад орожо харанад. Мүн ондоошье область, городуудһаа хүнүүд ерэнэ. Коммунистическэ партиин агуусхэ вождиин, Советскэ гүрэниие байгуулагшын түрэһэнһөө хойшо 88 жэлэй ойн дүтэлхэ тудам, музейдэ орогшод бүри олошорно.

КУРГАН

Курганай политическэ гэгээрэлэй байшанда залуушуулда зорюулагдаһан ленинскэ уншалганууд боложо байна. «Ленинэй бага наһанай, эдир залуугай үе» гэһэн лекци эгээл түрүүн уншагдаа. Тэндэ «Ленин Октябрьда» гэжэ кинофильм харуулагдаһан байна.

Хүдөөгэй ажалшад, Шадринска, Далматовско, Куртамышска, Катайска, Шумихинска болон областиин бусад районуудай интеллигенци энэ гайхамшагта ойе үргэнөөр тэмдэглэжэ байнхай. (ТАСС).

Партийна һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго болоно

* * *

Һуралсалдахи дутуунуудаа усадхаха

«Скотимпортын» Хэрэндэхи конторын партийна организацида мүнөөнэй байдалтай танилсаха кружок эмхидхэгдэһэн юм. 15 коммунист, 4 комсомолшууд эндэ һурадаг. Үнгэрэгшэ жэлэй октябриин 15-һаа мүнөө болотор 17 хэшээл үнгэргэгдөө.

Кружогой хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулагдана. Һуралсалай жэлэй эхинһээ хойшо Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо зориулагдаһан материалнуудые, Эб найрамдалай Деклараци болон Манифест, партиин ЦК-гэй февральска Пленумэй тоггоол, «Колхозно байгуулалтын саашадаһаа хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезис, мүн бусад хэдэн материал үзэһэн байнабди. Кружогто һурадаг нүхэд Голушко, Савельева, Коровкина, Пермяков, Букреев гэгшэд үзэһэн юумэеэ һайса мэдэхэ гэжэ оролдоно. Хөөрэлдөөндэ эдэнэр эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Тиимэ материал үзэхэдөө Түнхэнэйнгээ аймагай, республикын тоо мэдээнүүдые хэрэглэлсэдэгбди. Мүн өөһэдынгөө организациин байдалтай, дүүргэхэ зорилготоёо холбодогбди.

Түрүүшээр олон хүн хэшээлдээ ерэдэггүй байгаа һэн. Тиихэдэнь, энэ жэлэй эхээр партийна һуралсал тухай асуудал партийна суглаанда табижа, зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Тэрэнэй һүүлээр кружогто хабаадагшад бултадаа хэшээлдэ ерэдэг болоһон, һуралсалай шанаршье һайжарһан байгаа.

Кружогто хабаададаг коммунистнууд һуралсалаа ажалтай холбоно. Жэшээлэн хэлэбэл, нүхэд Букреев, Просиков, Пермяков, Карзаков модо шэрэхэ һарын, үдэрэйнгөөшье даабарие 100—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Эдэнэр донецкэ шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые дэмжэжэ, шэнэ уялга абаһан аад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Партийна гэгээрэлэй кабинедэй (даагшань нүхэр А. М. Ковалева) зүгһөө методикын талаар туһаламжа үзүүлэгдэдэг гэжэ тэмдэглэлтэй. Саг сагта пропагандистнуудай семинар болодог, айкомой түлөөлэгшэ хэшээлдэ байлсаад, заабари үгэдэг байна.

Гэхэ зуура, манай кружогой хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл бии. Кружогойхид бултадаа адли эдэбхитэйгээр хабаададаггүй. Хүдөөгүүр байдаг манай зарим коммунистнууд партийна һуралсалда хабаадуулагдадаггүй. Коммунист нүхэд Болонев, Амаханов, Конюшин, Оздоноева гэгшэдэй даадаг газарта ажал хүдэлмэри, гурим журам һулашаг байһаар. Эдэнэр өөһэдөөшье һурадаггүй, хүдэлмэрилэгшэдыешье һургадаггүй гээшэ.

Эдэ бүхы дутагдалые усадхажа, һуралсалай жэлые һайнаар дүүргэхын тулада оролдохо ёһотойбди.

И. Манзарханов, кружогые хүтэлбэрилэгшэ.

Пропагандистнуудай нэгэ семинар тухай

КПСС-эй Заиграйн айком пропагандистнуудай нэгэ үдэрэй семинар һаяшаг үнгэргөө. Энээндэнь 57 хүн хабаадаба. Семинарынь юрэнхы удхашанартай лекцинүүдээр эхилээ. Жэшээлэн хэлэбэл, «Буржуазна политэкономиие шүүмжэлэлгэ», «социалистическэ байгуулалтын хүгжэлтэдэхи зүрилдөөн, тэрэниие дабаха арга тухай» гэһэн лекци семинарта ерэгшэд шагнаба. Энээнэй һүүлээр пропагандистнууд бүлэг (4 ондоо) бүлэгөөрөө илгаржа, семинараа үргэлжэлүүлээ. КПСС-эй түүхэ шудалха кружогой хүтэлбэрилэгшэдэй (20 хүнэй) хэшээл тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. «Индустриализаци бэелүүлхэ партиин хараа шугам» гэһэн темые хайшан гээд хөөрэжэ үгэхэ ёһотойб гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Үнэгэтэйн дунда һургуулиин дэргэдэхи партийна организациин дэргэдэхи КПСС-эй түүхэ шудалха кружогой хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Ермошкиндо энэ асуудалаар үгэ үгтэбэ. Энэ пропагандист кружогойнгоо хүнүүдтэ хөөрэһэн шэнгеэр хэлэхэ ёһотой байгаа. Тиигэхэ аабза гэжэ семинарайхид хүлеэһэншье байна. Теэд, тиимэ юумэн болоогүй. Нүхэр Ермошкин бэшэһэн юумэеэ аяар таби минута соо уншаа. Зарим гол шухала асуудалнуудта онсо тогтожо хэлэһэн юумэ байхагүй. Нүхэр Ермошкин энэ темые юрэнхыдөө һонигүйгөөр харуулаа.

Семинарта хабаадагшад тэрээниие зада шүүмжэлһэн байна. Тиигэһэниинь зүб.—Хэшээл иигэжэ үнгэргөө һаа, кружогойхид мүртэй юумэ ойлгохогүй, пропагандистын уншалга хүнүүдые хашараахаһаа бэшэ үрэ үгэхэгүй,—гээд нүхэр Сосов хэлэбэ.—Бэшэһэн юумэеэ уншажа байнхаар темын гол удхые хара хэлээрээ хөөрэжэ үгөө һаань, һураггүй дээрэ байха һэн,—гэжэ нүхэр Шаргаева тэмдэглэбэ.

Пропагандист Вешников хүнүүдэй хэлэһэн ажаглалтые зүбшөөгөөд, хайшан гэжэ хэшээлээ үнгэргэдэг тухайдаа хөөрэбэ. Ямар нэгэн темээр хэшээл хэхэ болоходоо, түрүүшээр һайсар бэлдэдэг, бэшэдэг байнаб. Хөөрэжэ байхадаа хэрэглэхын тулада, тоо баримта суглуулдагбди. Иигэжэ бэлдэһэнэйнгээ һүүлээр лэ, хөөрэхэ түсэбөө табидагби. Тиигэһэнэй удаа бэшэһэн юумэеэ уншангүй, хара хэлээрээ шухала шухала юумыень дабтажа байгаад хөөрэдэгби.

Мүнөөнэй байдалтай оройдоо холбоогүйгөөр хэлээт гэжэ нүхэр Ермошкиниие шүүмжэлбэ. — Индустриализациин политика бэелүүлһэнэй ашаар, манай гүрэн дэлхэй дээрэ эгээл хүгжэнхэй индустритай гүрэн болоо. Энэ ушар заатагүй харуулалтай һэн гээд һанагдана,—гэжэ нүхэр Карбаннов зүбөөр хэлээ.—Мүн энээнтэй хамта, манай орон дотор энэ зорилго бэелүүлхэ үедэ ямар байгааб, мүнөө арадай демократиин оронуудта ямар байнаб гээд харуулмаар байгаа.

КПСС-эй айкомой пропаганда, агитациин таһагай, тэрэнэй политическэ гэгээрэлэй кабинедэй зүгһөө пропагандистнуудта методикын талаар һайн туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ семинарта хабаадагшад шүүмжэлээ.

Пропагандистнуудай иимэ семинар үнгэргэгдэһэниинь һайшаалтай. Теэд, эндэ хэлүүлхэ пропагандистдаа партиин айком һайса бэлдүүлхэ байгаа. Тиигээ һаань, ехэ туһатай, һургаалтай семинар болохо һэн. Пропагандист Ермошкиной элидхэлээ муугаар хэһэндэнь пропаганда, агитациин таһаг, политическэ гэгээрэлэй кабинет гол түлэб зэмэтэй.

Б. Баймин.

Һонирхолтой хэшээл

Социалистическэ үйлэдбэриин экономико шудалха кружок мяхаконсервын комбинадай дэргэдэ эмхидхэгдэнхэй. Һуралсалай жэлэй туршада энэ кружок бараг һайнаар хүдэлөө юм. Эндэ һаяхан һүүлэйнь хэшээл һониноор үнгэрөө. Комбинадай түсэблэлгын таһагые даагша нүхэр Суркова энэ хэшээлые хүтэлбэрилөө.

— Түсэбөөр хараалагдаһан бүхы темэнүүдээ дүүргэбэбди,— гэжэ нүхэр Суркова кружогойхидто хандаба. Продукциин өөрынь үнэ тэрэнэй сэн гэдэг юуб гэһэн асуудалаа дабтаябди.

Кружогто һурагша нүхэр Батурин энэ асуудалда дэлгэрэнгы харюу үгөө. Нүхэр Рязанов бүри гүнзэгырүүлэн хэлээ.

Предприятинуудые ашагтайгаар хүдэлгэхэ тухай хөөрэлдөөн бүришье һонирхолтой байба. Кружогто һурагшад комбинадайнгаа ажалһаа жэшээнүүдые абажа дурдаба.

— Хэрбээ консервэ оромгүй ехээр гаргаад, тэрэнээ мүртэйгөөр худалдуулжа шадаагүй һаамнай, комбинадай ашагтай хүдэлмэрилһэниинь мэдэгдэхэгүй болоно ха юм,— гээд нүхэр Лисюткин хэлэбэ. Предприятиин ашагтай хүдэлжэ байһыень гансахан үйлэдбэриин талаһаа хараха бэшэ, харин бүтээн гаргагдаһан зүйлые худалдаха, мүнгэнэй орохо талыень хараада абалсамаар гээшэ гэбэ.

Нүхэр Лисюткинэй табиһан асуудалаар ехэ ярилдаан болоо. Предприятиин ашагтай хүдэлхэнь юунһээ дулдыдаха ушартайб? гэһэн асуудал гараа. Нүхэр Лисюткин энээндэ зүб харюу үгэһэн байна.

Предприятинуудай ажахын тоосоон тушаа ехэ хөөрэлдөөн болоо. Заводууд, цехүүд, бригадануудта ажахын тоосоо эмхидхэхэ тухай асуудал дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдээ. Комбинадай хүдэлмэриһөө олон жэшээ харуулагдаа.

Н. Святогор.

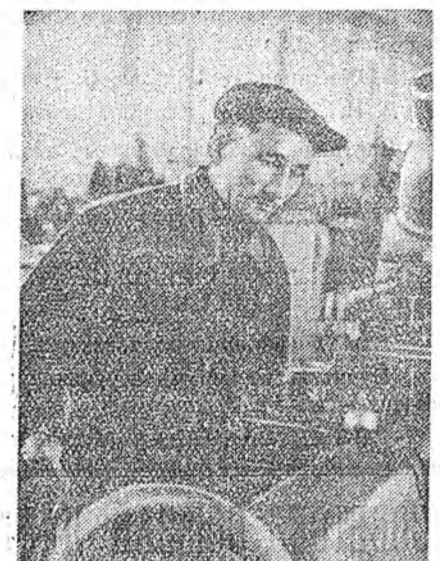

Улан-Удын судна бүтээлгын заводой токарьнуудай бригадир нүхэр М. Рандин Майн 1-нэй һайндэрэй хүндэлэлэй социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, үдэрэйнгөө даалгабарие 180—200 процент дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** нүхэр Рандин ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

АХЫН АЙМАГТА

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАНАЙ УРЯАЛААР

Ниитынгээ мал ажалай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ зорилгоор аймаг соо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Д. Л. Мандагаева даажа байһан 22 хайнаг үнеэдһээ туд бүриһөөнь тугал абаха, 800 литр һү һааха уялга абаад, аймагайнгаа бүхы һаалишадта хандаба.

Үнеэдэйнгээ байра байдалые һайжаруулха, зүбөөр эдеэлүүлхэ, дэлэн хүхэнүүдынь сэбэрээр байлгаха гэжэ нүхэр Мандагаева шиидээ. Аймагай һаалишад түрүү һаалишанай уряае һайшаан дэмжэжэ байна.

САБШАЛАНГАА ҺАЙЖАРУУЛНА

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха талаар «Улаан Аха», Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Фермэ шадарайнгаа сабшаланиие үтэгжүүлхэ хэрэгтэ һаалишад ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, «Улаан Аха» колхозой һаалишад Дулма Будаева, Һамасырен Дугарова гэгшэд 500 хоорбо наг шэбхэ гаргажа, 10 гектар сабшаланда тараагаа. Мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад Б. Никифорова, С. Нагаслаева, Д. Сындеева ба бусад һайн жэшээ харуулна.

КОЛХОЗ ТРАКТОР, МАШИНА АБАНА

«Улаан малшан» колхозой ажахы жэл ерэхэ тудам бэхижэжэ, баян дэлгэр боложо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз трактор, пилорама, электрын хүсөөр хониной нооһо хайшалха агрегат, ашаанай автомашина абаһан байгаа. Тиин һаяхан «Беларусь-6» гэжэ трактор, ашаанай автомашина прицептэйень худалдан абаа. Иигэжэ ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагдажа, колхозынь бүри түргэн хүгжэхэнь.

А. Галсанов, П. Жужаев.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Гол шухала асуудал тухай бэшэгдэнэгүй

Яруунын аймаг хүдөө ажахы эрхилдэг байһаниинь мэдээтэй. Эндэ хэдэн миллион түхэриг олзо доходтой боложо байһан колхозууд (жэшээнь «Победа», «Улаан Яруuна») бии. Мүн дунда шадалтаншье баһа бии гээшэ. Хүдөө ажахын асуудалда **«Сталинец»** гэжэ аймагай газетын анхаралаа ехээр табидагынь гайхалтай бэшэ.

Шэнэ жэлһээ хойшо энэ газетын хуудаһа ираад харахада, хүдөө ажахын талаар табигдаһан гол шухала зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадай анхарал хандуулха гэжэ оролдодог байна. Жэшээнь, малай тоое олошоруулхатаяа хамта ашаг шэмыень ехээр дээшэлүүлхэ, һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо 37 процентээр, мяха 31 процентээр, нооһо 33 процентээр нэмээхэ гэһэн байгаа. Энээнтэй хамта тараанай ургаса дээшэлүүлхэ, малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ асуудал шиидхэхэ тухай газетэдэ бэшэгдэнэ.

Хүдөө ажахын эдэ гол шухала асуудалнуудые шиидхэбэл, яруунынхид һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкые хүсэхэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха болоно. Энээндэ хүн зоной хүсэл оролдолго сүм хандуулхаар асуудалые, илангаяа түрүү дүй дүршэлые аймагай газетэ харуулха зэргэтэй.

«Сталинец» газетэ хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэл тухай юушье бэшэнэгүй гэхын аргагүй. Газетын хуудаһанда бага зэргын статьянууд гарадаг байна. Тиигэбэшье тэрээниие юрэнхыдөө муугаар, шадабаригүйгөөр харуулна гэжэ тэмдэглэмээр. Жэшээлэн хэлэбэл, түрүү дүй дүршэл тухай статьянуудые тусхай булан болгон толилдог байбал, зохистой. Гэхэ зуура статьянуудынь олонхидоо юрэнхыгөөр, халирхайгаар, гүнзэгы шэнжэлэл хэнгүй бэшэгдэнхэй байна. Байгша оной мартын 5-да толилогдоһон аймагай агрономуудай конференци тухай статья абаад үзээбди. Ороо- һото, тэжээлэй ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Олон жэлэй дүй дүршэл согсолоод, тараан ажалаар эли тодо зүбшэл үгэхэ бэзэ гэжэ газетын уншагшад хүлеэһэн байха. Юундэб гэхэдэ, Яруунын аймагай зарим колхозууд орооһо тараанай, тэжээлэй үбһэ ногооной ургаса биража абадаггүй гээшэ. Тиимэ хадань, конференци дээрэ элидхэлшэ иигэжэ хэлэбэ гэхэ тэдыгээр тэмдэглэнгүй, харин яруунадамнай ямар сортын тараан һайнаар ургахаб, ямарые тарибал таарамжатайб гэжэ конференциин дурадхал сэхэ толилоо һаань, туһатай байха һэн. «Сталинец» [...]тын редакци тиигээгүй. Агроно[...]дай, мүн бусад хүнүүдэй хэд[...]дэн статья конференциин урд[...] газетэдээ толилоод, һүүлдэ с[...]лол хээ хадань, бүришье ехэ т[...]тай байха бэлэй.

Үгышье һаа, хони үсхэбэри[...] асуудалые абаад үзээебди. Э[...] аймагай мал ажалай гол һал[...] юм. Баян дүй дүршэлтэй [...] нишодшье олон байха. [...] гээр хонишодой, мал ажа[...] мэргэжэлтэдэй статья газе[...] хуудаһанда яһала гара[...] Гэхэ зуура, хони үсхэбэрилгын асуудал—үүлтэр һайжаруулха [...]хай материал тунхаглагдан[...] Борьёогой совхозой хажуу[...] үүлтэртэ хони үсхэбэрилгөөр Я[...]нын аймаг бусадта жэшээ хар[...]хаар байха. Энэ аймагай «У[...] Туяа» колхоз үүлтэртэ хони үс[...]рилгын талаар амжалта түй[...] байһан юм. Хони үсхэбэрилгын [...]рүү дүй дүршэл харуулхадаа, д[...] дурсагдаһан асуудалтай нягта [...] боотойгоор бэшэхэ аргатай ба[...] Теэд, тиимэ статья тон хомор.

Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин б[...]һөө 140 хурьга абаха зорилго [...]магай хонишодой үмэнэ таби[...] байна. Энээнтэй дашарамду[...] хонидой үүлтэр һайжаруулха [...]хай «Победа» колхозой зоотех[...] нүхэр Цыдыповэй статья толи[...]донхой. Тэрээн доторoo тон шух[...] асуудал табина.

«Мүнөө 100 эхэ хонинһоо [...] хурьга абахын түлөө тэмс[...] байхадаа хонидой үүлтэр һ[...]жаруулха хэрэгтэ тусгаар а[...]ралаа табиха шухала»—гэжэ [...]хэр Цыдыпов бэшэнэ.—Эхэ хо[...]доо хоёрдохёо отондо оруул[...] болгоомжотой байха, иску[...]веннаар үрэжүүлхэдээ түрэ[...]рэлыень нарилха шухала...».

Үүлтэр һайжаруулха хүдэл[...] гуримтайгаар, түсэбэй ёһоор яб[...]даг болохо тухай асуудал энэ [...]гэжэлтэ табина. Тиихэдээ ямар [...]тэрэй хуса хэрэглэхэ тухайда[...] дорхойлхо шухала. Нарин һ[...] нооһотой, шэрхи томо бэетэй [...]нидтой болохоор хүдэлмэри яб[...]ха ёһотойбди гэжэ нүхэр Цыд[...] бэшэнэ.

Гадна, хонишодой дүй дүр[...] харуулһан, бусадай жэшээ аба[...] һайн статьянууд газетын хууда[...]да хомор: СССР-эй Верховно[...]ведэй депутат Б. Б. Санжиева [...]рүүтэй солото хонишод, мүн бу[...] түрүүшүүл энэ аймагта яһала о[...] Эдэнэй дүй дүршэлые тодо һо[...]роор харуулха, дэлгэрүүлхэ гэ[...] аймагай газетын нэрэ хүндын [...]рэг мүн.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Юундэ һүн багаар һаагданаб"

Манай газетын мартын 25-най номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон статья соо Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һү һааха уялгаяа муугаар дүүргэжэ байһан тухай хэлэгдэһэн юм.

Тус статья КПСС-эй Кяхтын айкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, гүүртэнүүдэй даагшанар, зооветмэргэжэлтэд болон кол[...]зой хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга һ[...]нуулга хэгдэбэ.

Мүнөө фермэнүүд дээрэ үд[...] гурим сахиха, мүн тэжээлэй [...]цион табиха тушаа зохихо хэм[...]нүүд абтаа гэжэ манай редакци[...] Кяхтын аймсоведэй гүйсэдком[...] түрүүлэгшэ нүхэр Зинченко мэ[...]сэбэ.

Бурят-Монголой делегаци Кубаньда ошоод байна

КРАСНОДАР. Манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Кубаньда ерэжэ, халуунаар угтагдаба. Хизаарай хүдөө ажахын управлениин начальник нүхэр Руднев бидэнтэй уулзажа хөөрэлдөө. Мүн Хизаарай управлениин бэшэшье хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаабди. Манай республикынхидай ажал хүдэлмэри тухай, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ямараар ажаллажа байһан тухай тэдэнэр һонирхон һураа.

> **Уһанай шубуу үсхэбэрилхэ дүй дүршэлтэйнь танилсахаяа республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци һаяхан Краснодарска хизаар ошобо. Тус делегацинхидай хараһан үзэһэн юумэн тухай энэ бэшэг толилнобди, саашадаашье иимэ бэшэгүүдые толилжо байхабди.**

Краснодарска хизаар хадаа элдэб ажахытай, ехэ арга боломжотой газар байна. Энэ хизаар нэгэ талаһаа Хара далайтай, нүгөө талаһаа Каспиин далайтай хилэтэнхэй. Кубаньда сагай уларил дулаан. Тиимэһээ бүхы культурануудые тэндэ тарихада таарамжатай. Хизаарай хүдөө ажахын выставкые харахадаа тиимэ байһандань этигээбди. Зүгөөр, выставкэнь мүнөө хүдэлдэгшьегүй һаа, бүхы экспонадуудынь хуу шахуу үлөөгдэнхэй.

Хэнэйшье мэдэһээр, оронoймнай эгээ ехэ орооһо таряа ургуулдаг газарнуудай нэгэниинь Кубань гээшэ. Мүнөө мяха, һү, тоһо абаха ехэ центр болонхой. Мүн барайгар тарилга ехээр хүгжэжэ байна. Ойрын жэлнүүдтэ хизаараа оронойнгоо барайгар таридаг эгээ ехэ газарнуудай нэгэн болгохо зорилго краснодарайхид урдаа табинхай. Эндэ үрэ жэмэсшье ехээр таригдадаг.

Энэ хизаарта уһанай шубуу хайшан гэжэ үсхэбэрилдэг тухайнь, энэ талаар дүй дүршэлыень шэнжэлэн үзэхэ гол зорилготойгоор манай делегаци ерэһэн байна. Кубаньда шубуу үсхэбэрилгэ горьтойгоор хүгжэнхэй. Илангаяа уһанай шубуу (нугаһа, галуу) үсхэбэрилхэ ябадал хизаарай бүхы нютагуудта дэлгэрэнхэй. Азовско далай шадархи һудал һужаагуудта, тэндэхи нуурнуудта колхозууд уһанай шубуу олоор үсхэбэрилдэг болоо.

Нёдондо инкубаторна станцинуудһаа хизаарай колхозуудта 3 миллион тухай нугаһан үгтөө юм. Тэрэнэй 2 миллиониинь гүрэндэ тушаагдаһан байна. Тиихэдээ 4 мянганһаа үлүү тонно нугаһанай мяхан гүрэндэ тушаагдаһан болоно.

Гэбэшье, кубаниинхид уһанай шубуу тон һаянай үсхэбэрилдэг болоо. Энэ богонихон болзор соо уһанай шубуу үсхэбэрилхэ талаар тэдэнэр ехэ юумэ хэһэн, горьтой дүй дүршэлтэй болоһон байна. Мүнөө эндэ шубуу үсхэбэрилхэ талаар эрхим мэргэжэлтэд олоороо урган гараа.

Гурбан жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн хизаарай хүдөө ажахын выставкэ бидэниие ехээр һонирхуулаа. Юрэдөө Москвагай Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын удаадал табихаар гэхэдэ хамаагүй ха. Энэ выставкэ 32 гектар талмай эзэлнэ. Тэндэ 28 павильон баригданхай. Павильон бүхэниинь шулуугаар баригдаһан, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн ехэ ордон юм.

Павильонуудһаа гадуур мал ажалай, механизациин, худалдаа наймаанай болон бусад таһагууд эмхидхэгдэһэн байна. Мал ажалайнь таһагые харахада, бүхы барилга түхеэрэлгэнь таарамжатай зохидоор хэгдэнхэй. Типовой гахайн байратай зэргэлээд гахайнуудые хээрэ байлгажа шахаха байранууд харуулагдаһан байна. Мал ажалдахи хүдэлмэриие оньһожоруулха талаар элдэб һонирхолтой зүйлнүүд мүн лэ үргэнөөр харуулагдана.

Выставкэ харахаяа ерэгшэдэй бүхы эрилтые хүсэд хангахаар эдеэлхэ, ундалха олон газар бии. Энэ выставкэдэ нэгэ доро 4 мянган хүн ерэжэ хараха аргатай.

Тус выставкэдэ хизаарай түрүү ажахынуудай, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл ехэ һайнаар, бултанда ойлгосотой байхаар харуулагдана.

Жэшээнь, механизациин таһагта орожо харахада ехэ һонин. Тэндэ уралан нарижуулга хэгдэһэн, һайжаруулагдаһан машинануудынь харуулагдадаг байна. Мүнөө Краснодарта эдэ машинануудай чертёж, тайлбари бэшэгүүдынь тусхай ном боложо гаргагдахань. Эдэ номуудаа манай Хүдөө ажахын министерстводэ дамжуулан үгэхэ болоо.

Иимэ ехэ выставкэ хадаа хизаарай бүхы промышленна, барилгын предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, МТС-үүдэй мүнгэн зөөри, хүсөөр эмхидхэгдэһэн байна. Энэнь ехэ һайшаалтай.

И. Болдогоев.

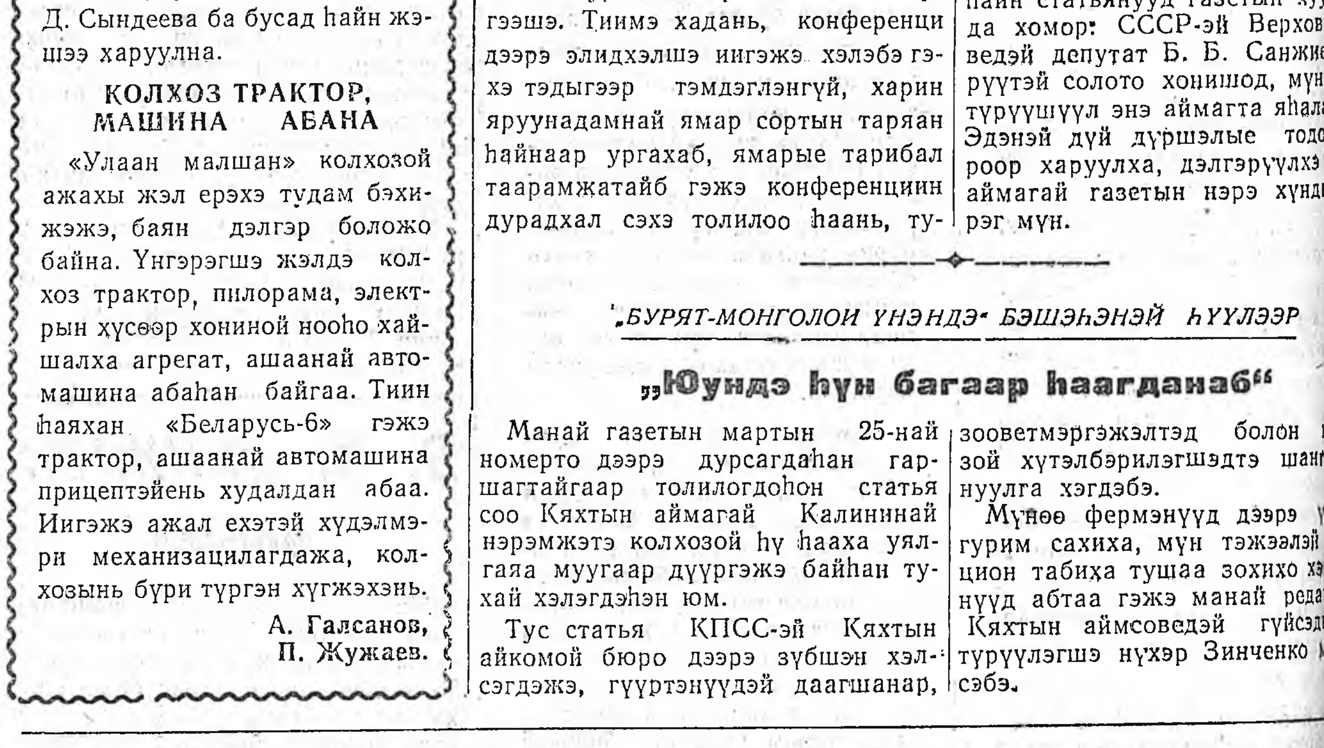

Новосибирскэ областиин ой тайгын дунда, Обско далайн эрьедэ шэнэ город баригдажа байна. Эндэ СССР-эй Наукын академиин Сибириин отделени байрлаха юм. **Зураг дээрэ:** академик А. Н. Несмеянов (зүүн гарһаа гурбадахи) түрүүтэй хэдэн академигууд Сибириин баригдаха шэнэ научна центрын проект[...] шэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шалган харалга

ЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЫЕ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ ОРОЛДОЕ

☆

Хубилалта болоодуй байһаар

...Уро нютагта (Баргажан) ...ай клуб бии юм. Эндэ залуу... ...ьые олон. Тэдэнэр сүлөөтэй ...культурнаар үнгэргэхэ, һай... ...амарха хүсэлэнтэй. Теэд, ...онь ямаршье хүдэлмэри ябуу...агүй, тэндэнь совет гэжэ бии ...юушье хэдэггүй байха. юм. ...е даагша нүхэр Усынин ду...дунданууды обёорхоёо ,боли... зоной культурна гэгээрэлэй ...ые харюулха тушаа оролдолго ...агүй.

...убтань неделидээ 2—3 дахин ... харуулагдана, түлбэритэй ...хаа яа эмхидхэгдэнэ. Иигээд ...алаа хизаарладаг байна.

...ралиин һүүл багта болоһон ...ого суглаан дээрэ ажалшад ...тухай хэлэһэн байгаа. Тэрэ ...яһала ехэ саг үнгэрөө. Теэд, ...ьше хубилалта болоогүй.

...убай иимэ муугаар хүдэлмэ...ые аймагай культурын таһаг ...шань Каратаев) мэдэжэ бай...хэмжээ абанагүй.

М. Гроссман.

Тосхоной библиотекэ

Ном гээшэ хүнэй эрхим нүхэр юм гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Манай үдэр бүриин ажал хэрэгтэ, хүдэлмэри болон һуралсалда ном, газетэ, журналнууд ехэ туһа хүргэдэг. Хүдөө уншагшад олонхидоо өөрын номтой байбашье, шухала болоһон номуудые библиотекэһээ абадаг юм.

Ново-Селенгинск тосхоной библиотекэ эндэхи зоной эгээл олоороо ябадаг, дуратай газарайнь нэгэн болонхой. Энэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүндэтэйгөөр угтаад, ямар ном хэрэглэһэниинетнай асуугаад, тэрэ дары танай эрилтые дүүргэхэ гэжэ оролдодог. Илангаяа һурагшадай хэрэглэһэн номыень үгэхэдөө, программын ёһоор юу үзэжэ байһыень мэдээд, тэрээндэнь таарахаар ном дурадхадаг.

Библиотекын уншалгын зал уйтаншье һаа, һаруул сэбэр. Элдэб монтажууд, аймагай малшадай 1958 ондо абаһан социалистическэ уялгые харуулһан диаграмма, плакадууд уншалгын залай ханаар хадагданхай. Номуудые олондо нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ зорюулһан тусхай выставкэ, витринэнүүд эмхидхэгдэнэ. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө ажалые энээгээр хизаарладаггүй, уншагшадай дунда элдэб хөөрэлдөө, конференци, һонирхолтой вечер үнгэргэдэг байна.

Үнгэрөөшэ 1957 ондо энэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр, Агуу ехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулжа, Д. Нагкшкинай «Бонивурай зүрхэн», Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэһэн номуудаар уншагшадай конференци үнгэргэгдөө һэн. Олохон нүхэд һанамжаяа хэлэһэн, һурагшад Н. Очирова, О. Балтухова тэдэ номуудһаа отрывогуудые уншаһан, С. К. Нефедов, Н. П. Попов болон бусад Байгал шадархи революционно хүдэлөөн тухай хөөрэһэн байна.

Энэ библиотекэ политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй аймагтахи таһагтай сугтаа «В. И. Ленин, хүгжэм, соёл культура» гэһэн лекци һаяшаг Культурын байшан соо эмхидхээ. Хүгжэм тухай, ородой гайхамшаг композиторнуудай ажал хэрэг тухай бэшэгдэһэн номууд эндэ выставкэдэ табяатай байгаа.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд институтда заочноор һуража байһан уншагшадай эрилтые хангахын тула, тэдэнэй захиһан номуудые республикын библиотекэһээ захижа абаашуулдаг.

Тус библиотекын номой һан жэл ерэхэ тума олошорно. Мүнөө номуудайнь тоо 18580 болонхой. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада 1850 гаран хэһэг ном худалдажа абтаа. Элдэб янзын һонирхолтой журнал, газетэнүүд, тэрэ тоодо манай ахадүү демократическа гүрэнүүдэй гоё гоё журналнууд захилаар абтана. Уншагшадайнь тоо жэл бүри олошорно. 1956 ондо 630 уншагшадтай байһан аад, энэ жэлэй 2 һарын туршада 800 уншагшадтай болоо.

— Һаяар Ново-Селенгинскэ дунда һургуулитай хамта «Багашуудые гэр бүлэдэ, һургуулида хайшан гээд хүмүүжүүлхэб»—гэһэн номоор түрэлхид-уншагшадай суглаа хэхэ, В. А. Кочетовай «Залуу наһан мантаая» гэһэн номоор уншагшадай конференци зарлахаар бэлдэжэ байнабди. — гэжэ библиотекые даагша Н. Кокорина хөөрэнэ.

Энэ библиотекэдэ хүдэлэгшэд—библиотекарь Зоя Иванова, уншалгын таһагые даагша Валентина Романова, библиотекые даагша Неля Кокорина—булта комсомолшууд, залуу хүдэлмэрилэгшэд юм. Тэдэнэр ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандадаг, уншагшадтаяа нягта холбоотой байхые хүсэдэг. Тиимэһээ, эдэ басагад уншагшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Ц. Балданов.

Залуу киномеханик

...үдэл кино харуулдаг за...хан хүбүүнэй шэнэ картина ...рхыень Яруунын аймагай ...тэ, фермэнүүдэй олохон ...шад ехээр хүлеэдэг болон...

...алшадай дунда хүндэтэй ...гажап Будаев мэргэжэлтэй ...аник болохын тула бага ...ээр оролдоо. Комсомолец ...аев 1957 ондо Улан-...городто техническэ 1-дэхи ...лищи дүүргээд, киномеха...ээр ажаллахаяа Яруунаа ...олон юм.

...ангажап Будаев малай ...ээ, гүүртэнүүдтэ кино ха...хаяа ерэхэдээ шэнэ карти...удхые тобшохоноор хэлэ...гэдэг, ямар картина хара...үсэлэнтэй байһыень бэшэ...бадаг.

...уть к коммунизму» кол...й правлени колхознигуу...гаа үмэнэһөө залуу кино...анигта баясхалан хүргөө. ...эр Будаев арад зоной маг...да хүртэһэндөө зоригжон, ... харуулха даалгабаряа ... бүри 150—200 процент ...гэнэ.

...УРАГ ДЭЭРЭ: залуу кино...аник нүхэр Будаев Яруу... аймагай Сталинай нэрэм... колхозой «Жалгын» фер... кино харуулжа байна.

Н. Дамбаевай фототекст.

Ёһотойл габьяа

Н. И. Барбаков залуу врачуудта зүбшэл үгэжэ байна.

— Николай Иосифовичтой уулзаханшье бэрхэтэйл юумэ бэзэ даа, ходо сүлөөгүй байдаг, операцишье хэжэ байхадаа болоо ёһотой,—гэлдэһээр бидэнэр хада өөдэ гаража, Улан-Удын нарайлалгын байшанда хүрэжэ ошобобди. Дүн сагаан халаадтай медсестраһаа доктор, Барбаков хаана хаб гэжэ асуухадамнай:

— Мэнэ һаяхан нарайлалгын таһагһаа кабинедтээ ороо һэн, тэндэ ошогты,—гэжэ манай хэрэгые мэдэһэн хэбэртэйгээр хэлэбэ.

Үүдэ тоншожо зүбшөөл абаад ороходомнай, Николай Иосифович нэгэ ехэ гэгшын бэшэг дэлгээнхэй, ехэл ханалгатайгаар уншажа һуугаа һэн. Хажуудань нарайлалгын байшангай главна врач Мариада Афанасьевна Андресюк саарһа гуурһа баринхай, юушьеб даа бэшэнэ хэбэртэй. Хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлдэ мэдэхэдэмнай, эдэнэр Ленинградһаа ерэһэн бэшэг уншажа байһан байба.

— Акушерство болон гинекологидо эмнэлгын ямар шэнэ арга дүршэлэй хэрэглэгдэжэ байһан тухай манай врач Сутормина бэшэнэ, мүнөө Ленинградта мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсада һуража байнхай. Һонин шэнэ арганууд бии боложол байгаа юумэ байна. Медицинэмнай жэл ерэхэ тудам урагшаал ябажа байна даа, манайшье республикада тад ондоо болоо. Би анхан 1928 ондо Эрхүүдэ университет дүүргээд, Бурят-Монголдо хүдэлхэеэ ерээ бэлэйб. Түрүүшээр Кяхтын, Закаменай аймагуудта ажаллаа һэм. Тэрэ үедэ эмнэлгын эмхи зургаан тон үсөөн байгаа, хүдөөгэй зоншье медицинэдэ хүсэд дадаагүй байгаа бэлэй. Үбшэнтэниие аргалхаһаа гадна, санитарно-гэгээрэл тушаа зоной дунда лекци уншадаг, хөөрэлдөө хэдэг һэм. Тиигэһээр тэндэхи зон намда дадажа, «манай доктор» гэжэ нэрлээд, олоороо эмнүүлдэг болоо бэлэй. Улан-Удэ ерэһэн хойноо Закамен хэды дахин дуудуулжа үбшэнтэндэ ошооб. Тэрэ үеынхидэ орходоо Закаменай зониншье ехээр гэгээрээ, элдэб үбшэ хабшаншье үсөөрөө, ябаһан лэ газарта эмнэлгын газар, эмшэн,—гэжэ Николай Иосифович хөөрэнэ.

Бага сага бууралтажа ябаһан толгойтой энэ хүн 30 жэлэй турша соо врачаар хүдэлхэ зуураа, хэдэн эхэнэрэй, үхибүүдэй ами наһые абараа гээшэб, тооложо барашагүй! Сусаршагүй энэ эмшэн тушаа хэдэн һайн һайхан үгэ баяр баясхалан хүргэгдөө гээшэб!

Нэгэтэ Бичурада колхозник Н. гэгшын эхэнэр нарайлжа ядаад, үхэхын туйлда хүрэбэ ха. Тэндэхи врачууд үдэр һүнигүй элдэб арга хэбэ. Теэд туһа болоогүй. Врачууд зүбшэжэ, эрид түргэн хэмжээ абаха хэрэгтэй гэлсээд, Улан-Удэһээ хирургые асаруулха гэжэ шиидэбэ. Уданшьегүй самолёт хүнхинэн, Николай Иосифович Барбаков ерэжэ, түргэн операци хээд, эхэнэрыешье, үхибүүеыншье абараа һэн. Николай Иосифович Барбаков иимэрхүү бэрхэтэй хэдэн операци Торидо, Баргажанда, Хори, Хэжэнгэдэ, республикын бусадшье аймагуудта хэжэ, үхэлһөө олониие абарһан байна. Николай Иосифович областной больницын гинекологическа таһагта хорёод гаран жэлдэ хүдэлхэдөө, мүнөө нарайлалгын городской байшангай эмнэлгын таһагые даагшын орлогшоор хүдэлжэ байхадаашье, залуу мэргэжэлтэдтэ саг үргэлжэ туһалдаг, медицинын шэнэ арга дүршэл хэрэглэхэын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодог байгаа, оролдоношье. Залуу врачууд Н. И. Барбаковһоо ходол заабари абажа, ойлгоогүй юумэеэ асуужа байдаг. Гадна, олондо хүндэтэй энэ врач лекци, хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Һүүлэй үедэ Сэмбын фабрикын, хлебокомбинадай эхэнэр хүдэлмэрилэгшэдтэ лекци уншаа.

РСФСР-эй, Бурят-Монголой АССР-эй габьяата врач Николай Иосифович Барбаковой түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь, врачаар хүдэлмэрилжэ эхилһээр 30 жэл болоһонтойнь дашарамдуулан БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум һаяхан тэрэниие Хүндэлэлэй грамотоар шагнаба. Гадна, энээнһээ урда тээ нүхэр Барбаков хоёр орденоор, Хүндэлэлэй хэдэн грамотоар шагнагдаһан байгаа. Гушан жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр врачаар хүдэлжэ, ажалшадай элүүр энхые хамгаалжа байха гээшэ Эхэ оронойнгоо урда ёһотой габьяа гаргаһан хэрэг мүн. Алдарта ойтойнь дашарамдуулан, һайн һайхан ажалдаа улам ехэ амжалта туйлажа, улад зоной элүүрые сахиха хэрэгтэ саашадаашье ехэ хубитаяа оруулхыень Николай Иосифович Барбаковто үнэн зүрхэнһөө хүсэгдэнэ.

О. Григорьева.

Түрүүшын алхам

Хэшээлдэ орохо хонхын жэнгирхэдэ, 9-дэхи классай һурагшад һууриая эзэлнэ. Уданшьегүй хорёод наһатай 7—8 басагад, хүбүүд, һубарилдан, барижа ороһон стулнууд дээрээ һууна. Тэдэнэй нэгэниинь—Вампил Санжеев бурят хэлэ, литературын хэшээл хэжэ эхилнэ. Революциин ашаар бурят арадай нойрһоо һэриһые Жамсо Тумуновай роман соо ямараар харуулагданаб?—гэжэ шэнэ багшын асуухатай адли олохон һурагшад гараа үргэбэ.

Асуудалдань һурагшадай харюусаһанайнь һүүлээр, Вампил Санжеев шэнэ темээр хөөрэжэ ороно.

Иигэжэл багшанарай институдай 30 гаран студент республикын нэгэдэхи интернат-һургуулида практика гарана.

Зариманайнгааород хэлэ заахада, нүгөөдүүлынь бурят хэлэ, литература заана. Түрүүшынгээ хэшээл үнгэргэхэнь студентнэртэ ехэл бэрхэтэй байдаг: ямар асуудалаар хэниие дуудаха биб, хайшан гээ һаамни, һурагшадта ойлгосотой байхаб гэһэн асуудалнууд һанаата болгодог. Багша болохын тулада ехэ юумэ мэдэхэһээ гадна, мүн һурагшадтаа дуратай, энэрхы сэдьхэлтэй байха хэрэгтэй бшуу. Практика гаража байһан студентнэр энэ ушарые ойлгон хэшээлдээ яһала һайнаар бэлдэдэг, яаран тэбдэнгүй, удхалан хөөрэжэ ойлгуулдаг. Олонхи студентнэр хэшээлээ һайнаар үнгэргэдэг болоо. Жэшээнь, Саян Балданов, Вампил Санжеев, Ирина Мункина ходо «4», «5» сэгнэлтэ абана.

В. Очиров, багшанарай институдай студент.

Семинар болобо

Тээсгэн Мухаршэбэр тосхондо экономическа семинар болоо. Эндэ МТС-үүд, колхозууд болон совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хабаадалсаба.

Колхоздо абтаһан трактор, машинануудые ямараар хэрэглэхэ, бригада, фермэнүүдые ажахын тоосоондо оруулха тухай асуудалнууд семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Удаань семинарта хабаадагшад XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Үнэн» колхозуудаар ябажа, ажалайнь түрүү дүй дүршэлтэй танилсаба.

М. Фалилеев.

...урят хэлэ, бэшэгэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгын зарим дүн

...ят хэлэ, бэшэгэй зарим шуха... асуудалнууд тухай Ц. Б. Цы...нбаевай статья соо табигда... асуудалнуудые газетын хууда... зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэбэ. ...ьй тон шухала асуудал бай...нь бүгэдэндэ мэдээжэ болобо. ...ехэ суглаан дээрэшье энэ ...ал дэлгэрэнгыгээр зүбшэн ...дээ. Тус суглаанда бурят хэ...шэгэй эрдэмтэд, партийна бо...советскэ ударидахы хүдэлмэри...д, багшанар, уран зохёолшод, ...тнар, соёл культурын эмхи ...нуудай хүдэлмэрилэгшэд ехэ ...этэйгээр хабаадалсажа, гур...үдэр соо бурят хэлэн дээрэ ...дөөн болоо. Хамта 23 хүн үгэ ...

...ина «Бурят-Монголой үнэн» ...ын хуудаһанда 45 хүнэй эль... бэшэгүүд хэблэгдэбэ. Энэ ...лаар редакцида ерэһэн бэ...үдые бултыень толилхо арга...айбабди. Зүгөөр, газетэдэ хэб...жэ үрдеэгүй бэшэгүүд соо хэ...эн хүнэй һанамжа, дурадхал... саашадаа хараада абтаха ...

...политическэ удхашанартай ...ал зүбшэн хэлсэгдэһэн бай...гээд шухала ямар тобшолол ...б гэхэдэ, Коммунистическэ ...иин национальна сэсэн мэргэн ...ыкын хэлбэришэгүйгөөр бэе...лдэжэ байһанай ашаар, бурят ... бэшэгнай амжалтатайгаар ...жэ байна гэжэ хүнүүд булта ...ртайгаар тэмдэглээд, сааша...эрэнэй бүри үргэнөөр, бүри ...мжалтатайгаар хүгжэхын ту...бодото хэмжээнүүдые хараал...лүүлхэ шухала болоо гэжэ ...хабад. Юуб гэхэдэ, ажалша...унда, илангаяа хүдөө нюта..., хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ...ин бурят хэлэн дээрэ тон һулаар ябуулагдана гэжэ хүнүүдэй хурсаар тэмдэглээшэнь тон зүб байба.Ород хэлэн дээрэ хэлэхэдэ хүсэд һайнаар ойлгожо бирахагүй хонишод, һаалишад, адуушад болон мал адуулагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри түрэлхи хэлэн дээрэнь ябуулжа, Коммунистическэ партиингаа политикые, парти болон правительствынгаа тогтоолнуудые, Советскэ Союзайнгаа дотоодын болон уласхоорондын байдалай шухала асуудалнуудые дэлгэрэнгыгээр тайлбарилжа үгэбэл, тон ехэ туһатай арюун һайхан хэрэг болоно бшуу. Саашадаа партиин айкомууд, колхоз болон совхозуудай парторганизацинууд энэ асуудалда бодото анхаралаа хандуулжэ, бурят зоной дунда лекци, элидхэл, хөөрэлдөө түрэлхи хэлэн дээрэнь ходо эмхидхэдэг болохо бэзэ гэжэ найдагдана. Иимэ дурадхал ехэ олон хүнүүд оруулаа.

Булта бурят гэшүүдтэй колхозуудта хамтын суглаа зарлахадаа, асуудалнуудаа түрэлхи хэлэн дээрээ зүбшэн хэлсээ һаань, ойлгосотой һайн байха һэн гээшэнь баһашье зүб байна. Тиигэбэл хонишод, һаалишад (үбгэд, хүгшэдгүй) шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һанамжа, дурадхалнуудаа олоор оруулдаг болохонь лабтай. Зарим газарта, аргагүй шухала байгаа һаань, хэрэг хүтэлбэрилгые түрэлхи хэлэн дээрэ ябуулаашье һаа, буруу юумэ үгы байна гэжэ хэдэн хүн тэмдэглээ. Энэ дурадхалые хараада абалтай. Эндэ һайтар хаража үзэхэ хэрэгтэй юм бэзэ. Харин шухала бэшэ һаань, энээниие баалалтаар бэелүүлхэ һэмди гэжэ хэлэгдэнэ бэшэ. Зарим суглаанай ородоор бэшэһэн протоколые уншажа ойлгохын аргагүй байдаг. Энэ хадаа ородоор бэшэжэ шадахагүй дээрэһээ болоно. Иимэ ушарта суглаанай протокол, мүн справка, үнэмшэлгэ, акт гэхэ мэтын шухала саарһануудые бурядаар бэшэбэл, хамаагүй байха һэн ха.

Тэрэшэлэн зарим нэгэн ушарта сүүд хэхэдээ, сүүдэй шиидхэбэри гаргахадаа, бурят хэлэн дээрэ хэлэжэ, бэшэжэ байбал сүүдэй хүмүүжүүлхы үүргэ бүри ехэ болохо байна. Яахадааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, сүүдлүүлжэ байһан зарим хүнүүдород хэлэн дээрэ хэлэгдэһэн юумые хүсэд ойлгохогүй гү, али һанаһан юумээ ойлгосотой тодоор хэлэжэ шадахагүй, үгышье һаа, бүри буруугаар табижархидаг ушарнууд болодог шуу. Хоёрдохёор, хүмүүжүүлхы удхашанартай нээмэл сүүд дээрэ заримдаа хүнүүд олоороо байдаг, тиигээд сүүд дээрэ юун тухай хэлсэгдэжэ байнаб, һүүлээрнь ямар шиидхэбэри гаргагшааб гэжэ тэдэнэр ехэтэ һонирходог. Бурят хүнүүдэй олоороо суглараад байгаа һаань, сүүдэй шиидхэбэриие түрэлхи хэлэн дээрэ шарьяса уншаад үгэбэл, үбгэд, хүгшэдтэшье ойлгосотой байха бэшэ аал?

Баһа нэгэ иимэ һанамжаяа хэлэжэ, дурадхал оруулһан хүнүүд бии: тусхайта эрдэмтэдһээ гадна, элдэб янзын ухаанай мэргэжэлтэд, дээдэ һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагад—интеллигентнэрнай жэлһээ жэлдэ олошоржо байна. Теэд тэдэнэй олонхинь түрэлхи хэлэн дээрээ газетэ, ном уншанагүй шахуу, тиигээд литературна хэлээ муу мэдэнэ, мүн мэдэхэ гэжэшье оролдоногүй, арад зонойнгоо дунда политическэ-болон научна элдэб асуудалнуудаар лекци уншаха гү, али элидхэл хэхэ гээ һаа, тэдэнэр шадахагүй байдаг. Энэ ехэ таагүй ябадал болоно. Тус дутагдалые усадхахын тулада интеллигентнэрэй дунда—партийна болон советскэ эдэбхитэдэй, соёл культура болон искусствын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, тэрэшэлэн дээдэ болон тусхайта дунда һургуулинуудта бурят хэлэ үзэлгэ эмхидхэхэ шухала гэжэ хүнүүд тэмдэглэбэ. Энэмнай Улан-Удэ городһоо гадна, мүн аймагай центрнүүдтэ, хүдөө тосхонуудта хэгдэхэ хүдэлмэри болоно. Энээниие һайшаамаар.

Мүн һургуулинуудта бурят хэлэ дэлгэрэнгыгээр үзэдэг болохо, программа болон учебнигүүдые һайжаруулха, бурят хэлэ бэшэг шудалхада шухала туһалбари (учебник, хрестомати) хэблэн гаргаха, түрэлхи хэлэн дээрэ газетэ, ном уншагшадай конференцинүүдые үнгэргэжэ байха, үльгэр, онтохон болон дуунуудай вечер эмхидхэдэг болохо, бурят арадайнгаа заншалта наадануудые («һур харбаан», «сула дуудалга», «бухэ барилдаан», «мори урилдаан») хүгжөөн дэлгэрүүлхэ гэхэ мэтээр ехэ һонин дурадхалнууд ороһон байна.

Эдэ дурадхалнуудые хараадаа абажа, шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээд байбал, хэлэ бэшэгэймнай, соёл культурымнай саашадаа хүгжэлтэдэ эдэнэй ехэ туһа хүргэхэ байһаниинь лабтай.

Энэ талаар нютагуудтахи партийна болон комсомольско органууд, колхоз, совхозуудай эхин партийна болон комсомольско организацинууд тон ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй, хэжэ шадахашье байна бшуу. Тэдэнэр хаанаһаашьеб заабари хүлеэгээд байнгүй, энэ хэрэгтэ өөһэдөө үүсхэл оролдолго гаргаха ушартай.

Хэлэ бэшэгэй дүрим тухай, илангаяа абтаһан үгэнүүдые хайшан гэжэ бэшэхэ тухай нилээд олон һанамжа, дурадхалнууд ороһон, бага зэргэ буляалдаа, арсалдааншье болоһон байна. Энээн тухай хуряангыгаар хэлэхэдэ, иимэ гээшэ ха. Ямаршье хэлэ (тэрэ тоодо буряадшье) абажа хараа һаа, литературна хэлэн яряанай хэлэн хоёрой хоорондо илгаа биишье, байхашье юм бэзэ. Хайшан гээд хэлэгдэнэб, заабол тиимээр бэшэхэ ёһотой һэмди гэхын аргагүй. Бэшэхэ дүрим (орфографи), хэлэхэ дүрим (орфоэпи) гэжэ амяар-амяараа байдаг. Бурят хэлэнэй орфоэпи оройдоо зохёогдоогүй байһаар. Бурят хэлэнэймнай эрдэмтэд ойрын болзорто орфоэпиин словарь зохёохо уялгатай. Тиихэдэ бурят хэлэнэй орфографида бага зэргын хубилалта оруулхаар болоһониинь тодороо, илангаяа абтаһан үгэнүүдые бэшэхэ дүримдэ хубилалта оруулха шухала болоо. Зүгөөр, энэ асуудал шиидхэхэдээ ехэ бодомжотойгоор, научна үндэһэ баримтатайгаар, алишье талаараа (бэшэхэдэшье, хэлэхэдэшье) таарамжатай зохид байхаар хубилалта оруулха хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ.

«Ск» гэжэ суффикс тухай нилээд хөөрэлдөөн болоо. Энээниие бэшэхээ огто болихо гэһэншье дурадхал байгаа. Теэд оройдонь хэрэглэхээ болихын аргагүй ушар олон байжа байха юм. Юумэнэй нэрэ соо (США-гэй демократическа парти), зарим үгэнүүд соо (экономическа, политическэ) энэ суффикс хэрэглэнгүй байжа болохоор бэшэ байдаг. Тиимэ хадань, энээниие ямар ушарта хэрэглэхэб, ямар ушарта хэрэглэнгүй бэшэхэб гэжэ научна ёһоор тодоруулха шухала байна.

Манай хэлэ, бэшэгэй эрдэмтэд эдэ бүхы асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзөөд, научна ёһоор баримталһан дурадхалнуудаа оруулхын тулада хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Урдань хэрэглэгдэдэг байһан аад, яахадаашьеб хаягдашаһан үгэнүүдые һөөргэнь хэрэглэдэг болохо тухай асуудал табигдаһан байгаа. Энэшье зүб. Зонойнгоо хэлэдэг, хэлсэдэг үгэнүүдые хаяад, «хорюул» табижа яажа болохоб. Зүгөөр эдэ үгэнүүдые баһа зүбөөр хэрэглэжэ шадаха шухала. Жэшээлхэдэ, «социализм», «коммунистическэ парти» гэжэ үгэнүүдэй хүн бүхэндэ тон ехэ ойлгосотой. нангин удхатай үгэнүүд болоод байхадань, «ниигэм журамта байдал», «эб хамта нам» гэжэ байжа бэшэһэнэй огто хэрэггүй гэжэ һанахаар. Ингэхэ болоо һаа, хэтэрһэн ябадал болохо байна. Тиихэдэ нютаг нютагта хэлэгдэдэг үгэнүүдые литературна хэлэндэ хэрэглэжэ, хэлээ баяжуулха гээшэ ехэ бололтой. Эрдэмтэд, нютаг нютагай хэлэ шэнжэлэгшэд, багшанар, уран зохёолшод энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө үүргые дүүргэжэ, ехэ туһа хүргэхэ зэргэтэй.

Дурсагдагша асуудалаар бусадшье ехэ олон һанамжа, дурадхалнуудай оруулагдаһаниинь манай газетын уншагшадта мэдээжэ юм бэзэ. Дурадхал бүхэн дээрэ тогтожо хэлэхын аргагүй.

Ороһон һанамжанууд, дурадхалнууд булта бүридхэлдэ абтаад, зүблөөн дээрэ һунгагдаһан республиканска комиссида барюулагдаба.

Һая тус комиссиин заседани болоод, ороһон дурадхалнуудые хаража үзэһэн бэеэрээ, ямар хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа, бэелүүлмээр бэ гэжэ хэлсэбэ.

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ АНДАЛДАЛГЫН БЮЛЛЕТЕНЬ

Бурят-Монголой совнархозой «Технико-экономическа бюллетенинин» түрүүшын 1—2-дохи номер хэблэгдэн гараба. Технологиин һалбаран хүгжэлтэ тухай, уралан нарижуулагша, ухаалан зохёогшодой дүй дүршэл тухай энэ бюллетень дотор бэшэгдэнхэй.

Совнархозой түрүүлэгшын орлогшо Г. П. Ерченковэй бэшэһэн «1958 ондо манай зорилгонууд» гэһэн статья дотор үнгэрһэн жэлэй зарим дүн, байгша оной зорилго тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ.

Совнархозой түсэблэлгын-экономическа таһагай ахалагша инженер-экономист нүхэр Н. Ф. Антошин Бурят-Монголой ашаглагдаагүй баялигууд тухай бэшэхэдээ, промышленна предприятинуудай хүгжэлтые дурдаа.

Совнархозой үйлэдбэрилгын-экономическа таһагай ахалагша инженер П. И. Хантаев «Бурят-Монголой экономическа захиргаанай районой 1959—1965 онуудта хүгжэхэ хараанууд» тухай статьяе бюллетеньдэ толилоо.

Энэ бюллетениие уншагшад «ДИП-300» маркын станогые шэнэдхэн һайжаруулха тухай, мүн уралан нарижуулгын бусадшье статьятай танилсаха байна. Гадаадын гүрэнүүдэй эрдэм соёлой, техникын хүгжэлтэ тухай һонирхолтой мэдээсэлнүүд бюллетеньдэ толилогдонхой.

1500 хэһэгтэйгээр кварталдаа 2 дахин хэблэгдэдэг совнархозой бюллетеньдэ үйлэдбэридэхи дүй дүршэл харуулагдаха юм. Энэ бюллетень ороной союзна республикануудта, научно-техническэ институт, эмхи зургаануудта эльгээгдэхэһээ гадна, библиотекэ, клуб, техническэ кабинет, улаан булангуудта тараагдаха юм.

Н. Пассек,
бюллетенинин редколлегиин гэшүүн.

2200 хурьган абтаа

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишод хориинхидай үүсхэлээр 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абажа түлжүүлхэ гэжэ шиидэһэн юм. Мүнөө эндэхид абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнхай. Жэлэй эхинһээ хойшо хамта 2200 хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Колхозой түрүү хонишод К. Иванов, Ф. Федоров, Ф. Сластин гэгшэд оролдосотойгоор ажаллана. Эдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 100—100 хурьга абаад, түлжүүлжэ байна.

Т. Гармаев.

Мухаршэбэр.

Спорт

Городой түрүү һууриин түлөө

«Спартак» бүлгэмэй спортивна зал соо городой түрүү һууриин түлөө волейболоор мүрысөөн болоожо дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ эрэшүүлэй 15, эхэнэрнүүдэй 7 команда хабаадалсаһан байна. Тиихэдэ багшын институдай эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй гурба гурбан команда эндэ хабаадалсаа. Мүрысөөн 2 бүлэг болоожо хубаарба. Дүн гаргаһанай һүүлээр эхэнэрнүүдэй дундаһаа институдай команда түрүү һуури эзэлээ. 1-дэхи группада орожо наадаһан институдай эрэшүүлэй нэгэдэхи команда мүн түрүү һуурида гараа, 2-дохи группада наадаһан гурбадахи командань баһа түрүүлээ. Иихэдээ институдай 3 команда городой чемпионууд болоо. Нёдондо хабар түүхэ, хэлэ бэшэгэй факультедэйхид чемпион болоо һэн. Институдай командые нэгэдэхи шатын волейболист Виктор Иванович Тарасов ударидадаг байна.

В. Очиров.

—⊙—

Энээниие мэдэнэ гүт?

(Натуралистын тэмдэглэлһээ)

Торхируу, хүдүү, хура, һойр гэхэ мэтэ шубууд дотороо ушатай болоожо, зундаа ехэ зободог юм. Теэд эдеэ хоолоор дутамаг үбэлэй хагсуу үедэ ушатай байбал тэдэнэй ажамидархань ехэ бэрхэшээлтэй байха һэн. Гэбэшье, эдэ шубууд һаадгүй үбэлжэһэн лэ байдаг. Ушарынь, һойр шубуун намар болоходо нарһанай, хушын шэлбэһэ ехээр эдидэг заншалтай. Модоной шэлбэһэнэй үнэртэй дабирхай (фитонциды) ушые аладаг. Шубуунай досоонь үхэһэн ушан газаашаа гарадаг юм. Ажамидархын түлөө үни удаан саг соо тэмсэһэн шубууд иимэ байба. «Эмнэлгын энэ аргые» хаһа заншалтай (рефлекстэй) болоһон саг соонь хэрэглэһэн шубууд лэ амиды үлэдэг гээшэ.

Мүн тэрэшэлэн үбһэшэ, һүн тэжээлтэ амитад эмтэй домтой тусхай ногоонуудые эдидэг. Жэшээлхэдэ, үхэр мал, мүн бусадшье аса туруутан намартаа ая, тобшо үрмэдэһэ ехээр эдидэг заншалтай. Ая, үрмэдэһэнэй үнэрые уша хорхой тэсэдэггүй байна. Хандагай—гурбан һалаата үбһөөр, буга—балшарганаар ушаяа үгы хэдэг юм.

Һурагшадай бэлиг шадабариие харалга

Һаяхан Ново-Селенгинскдэ аймагай һургуулинуудай һурагшадай уранһайханай самодеятельностиин харалга болобо. Энээндэ 600-гаад һурагшад хабаадажа, хоёр үдэр соо өөһэдынгөө бэлиг шадабариие харуулһан байна.

Илангаяа Жаргалантын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад һайн бэлэдхэлтэй, һонин программатай байжа, харагшадта магтуулба. Мүн Тохойн эхин, Галуута-Нуурай шахтын долоон жэлэй һургуулиинхид һайнаар наадаһан байна. Эдэ һургуулинуудай уранһайханай коллективүүд түрүү һууринуудта гараба.

Дунда һургуулинууд сооһоо Ново-Селенгинскын, Шахтын дунда һургуулинуудай коллективүүд шалгарһан байна. Харин нёдондо нэгэдэхи һуури эзэлһэн загастайнхид муу бэлэдхэлтэй байшоо.

Уранһайханай самодеятельностиин харалгын дүнгүүдээр 80-яад залуу дуушад, хүгжэмшэд, хатаршад, зүжэг наадагшад болон уранаар уншагшад грамотада, шанда хүртэбэ.

Һурагшадай уранһайханай коллективүүдэй түгэсхэлэй концерт харуулагдаа.

Р. Дашиев.

Газар уһалха звено

Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэ эртээнһээ гараа һэн. Ташалан газарта сугларһан һайрамай уһанай урдашахагүйн тулада, тэндэнь хаалта хэһэн байна. Гадна, хүбшэ, хада жалгын саһанай хайлажа, багаханууд гол горхоор хааяса, хүүесэ урдажа эхилхэдэ, тэрэниие хаажа, таряалан, сабшалан руугаа урадхуулхын тулада горьтой хүдэлмэри эндэ хэгдэнэ. 6—7 хүнһөө бүридэһэн газар уһалха хэдэн звено эмхидхэгдэнхэй. Звено бүхэндэ 50—50 га тухай газар даалгажа үгтөө. Мүнөө 100 гаран гектар газарта һайрамай уһан тогтоогдоод байна.

М. Очиров.

Кудара-Сомон.

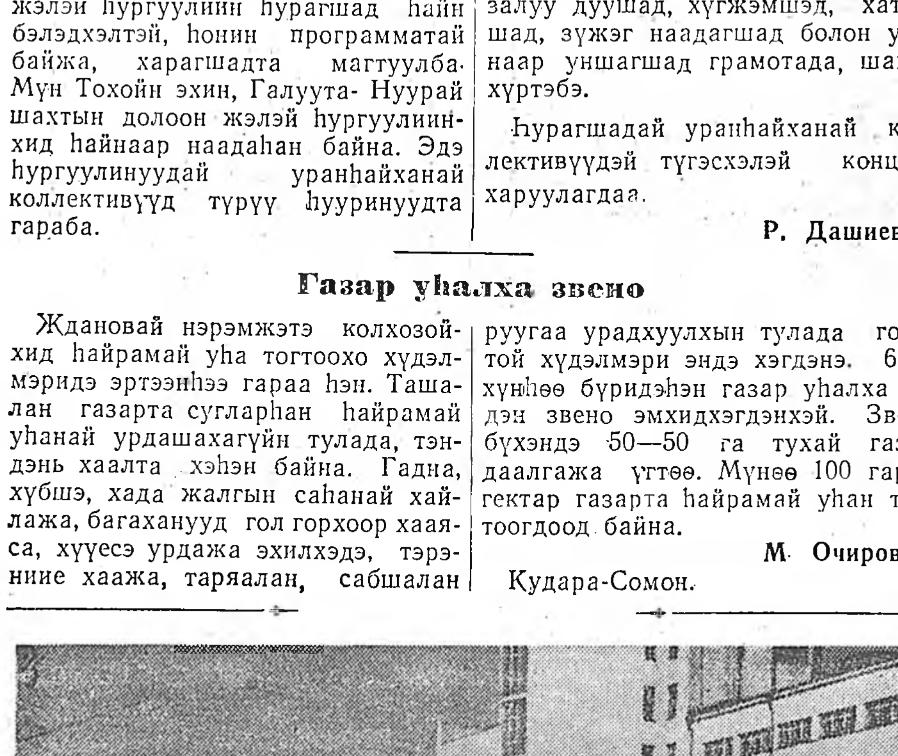

ХАБАРАЙ ШЭНЖЭ. **Л. Хайдуровай** фотоэтюд.

Элһэн дороһоо олдоһон Хара-Хото тухай

...Урдын урда сагта амидаралта уһаяа мэлмэрүүлэн урасхажа байһан мүрэнэй хооһон һаба. Тойроод хооһон тала, хон жэн. Хаташаһан мүрэнэй эрьедэ орхигдожо, һандарһан ехэ городой гэр, барилганууд шаргал элһэн дороһоо ёрбойлдон харагдана. Хэдэн зуугаад жэлэй саана уһа, ургамалаар элбэг нютаг, хүн зоноор олон, хүлгөө ехэтэй хотын байһые гансал энэ үлэгдэл манда гэршэлнэ.

Сүл губида бии, үгыншье мэдэгдэхэгүй, мартагдашаһан ехэ хотын һандархай үлэгдэл үшөө манда мэдэгдээгүй эртэ урда сагай хэды зүйлнүүдые хадагалжа байна гээшэб? Эртэ урдын хүн зоной культурын хэды һонирхолтой зохёолнууд элһэндэ дарагдашоод хэбтэнэ гээшэб? Үшөө хэнээршье шэнжэлэгдээгүй эндэ байгаа түүхын хуудаһануудые уншажа, мартагдаһан городой нюусые тайлбарилха гээшэ эрдэмтэдэй нангин уялга байгаа.

Хара-Хото гэжэ орхигдожо, һандарһан городой үлэгдэл Монголой элһэн Губида Эдзин-Гол гэжэ шэргэшэһэн мүрэнэй һабын оршондо байдаг юм.

Губиин үргэн талаар нүүжэ, мал адуугаа үсхэжэ ябаһан хүн зонһоо аяншан Г. Н. Потанин анха түрүүн энэ хото тухай дуулажа, өөрынгөө ном соо бэшэһэн байгаа. Һандаржа, шоройдо даруулшаһан хото бии юм гэжэ Потанинай ном сооһоо уншажа мэдэһэн гайхамшагта аяншан Петр Кузьмич Козлов тэрэ мэдэгдээгүй хотые бэдэржэ олохо, шэнжэлхэ гэжэ шиидээ һэн гэхэ. Энэ зорилгые бэелүүлхэнь ехэ бэрхэшээлтэй байбашье һаань, Козлов зориһондоо хүрэжэ шадаһан байха юм. 50 жэлэй саана 1908 оной апрель һарада зоримгой аяншан элһэндэ дарагдаһан хон-жэн хото хүрэжэ, оргой набта урьяһан һандархай үлэгдэлые шэнжэлжэ захалһан юм.

«Хара-Хотын үлэгдэлые малтан шэнжэлхэ хүдэлмэриие ехэ һонирхожо, тон наринаар хэдэг байгаабди. Газар дороһоо гү, али хаанаһаашьеб олдоһон зүйл маниие ехэ баясуулдаг һэн» гэжэ аяншан хөөрэдэг байгаа гэхэ.

Хэды зуун жэлэй саана энэ хотодо ажаһууһан хүн зоной үндэр болбосоролтой байһые гэршэлһэн зүйлнүүд шиг нойто багатай газарта байһан хадаа ягаашьегүй. Эндэһээ олдоһон элдэб зүйлнүүд наукада тон һонирхолтой, удхашанартай байба. Малтагдажа олдоһон ехэ гэгшын библиотекэ илангаяа һонирхолтой һэн. Энэ библиотекэ соо долоон хэлэн дээрэ 2 мянган хэһэг ном, тэрэ тоодо энээнһээ урда мэдэгдээгүй си-ся гэжэ арадай хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн номууд байгаа.

Тэрэшэлэн Хара-Хотоһоо шулуун дүрсэ, хашарһан мүнгэн, элдэб зэмсэг, амһарта, Буддын шажанай хэрэгсэл, саарһан, торгон бүд дээрэ зурагдаһан уран зурагуудай 300 гаран зүйл, тэрэ тоодо хитадай эртэ урдын искусствын зүйлнүүд олдоһон байна.

Тиигэжэ Хара-Хотын малтамалнууд XIII—XIV зуун жэлдэ Азиин түб дунда ажаһуудаг хүн зоной түүхые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ арга боломжые наукада олгуулһан юм. Хара-Хотые бэдэрэн ололого XX зуун жэлэй археологическа бэдэрэлгын томохон хүдэлмэринүүдэй нэгэн болоно.

(1958 оной календарьһаа).

ХИЛЫН СААНАҺАА

Арадай демократиин оронуудта

В. И. Лениндэ зорюулагдаһан выставкэ

БУХАРЕСТ, апрелиин 9. (ТАСС). «В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал-ябуулга» гэһэн выставкэ Бухарестдэ апрелиин 9-дэ нээгдээ. Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй дэргэдэ байгуулагдаһан В. И. Ленин, И. В. Сталинай музей энэ выставкэ эмхидхээ юм.

Монголой хүгжэмэй искусство

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). Монголой мүнөөнэй хүгжэмэй искусствын хүгжэлтэдэ зорюулагдаһан Монголой композиторнуудай союзай оргбюрогой түрүүлэгшэ С. Гончиксумлын статья «Монголын сонин» газетэдэ толилогдобо.

Хэдэн хүгжэмтэ-драмын театр, арадай дуу, хатарай ансамбльнууд, хүгжэмтэ училищинууд, хүүгэдэй хүгжэмтэ ба хореографическа һургуули, уранһайханай самодеятельностиин хэдэн олон кружок манай Монголдо бии гэжэ тэрэ бэшэбэ.

Монголой хүгжэмшэд, дуушад хилын саагууршье суурхадаг. Тэдэнэр залуушуул, студентнэрэй фестивальда нэгэнтэ бэшэ шанда хүртэһэн байгаа.

Мүнөө эрхим мэргэжэл шадабаритай залуу композиторнууд арадай дундаһаа урган гаража байна. Композитор Мурдорж, Доеддорж, Лувсаншарав болон бусадай дуунууд арад зоной дунда суурхажа байдаг.

Монголой композиторнуудай зохёолнуудһаа Дамдинсүрэнэй «Уйдхарта хадануудай дунда», «Зол жаргалай зам» гэжэ оперонууд илангаяа ехэ амжалтатайгаар табигдадаг.

Монголой композиторнууд болон дуушад социалистическэ оронуудай хүгжэмтэ искусствые шудалжа, нилээд ехэ һургаал абажа байдаг гэжэ С. Гончиксумла бэшэнэ.

Румыниин гүрэнэй хүдөө ажахы

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниин гүрэнэй олон ажахы эртын культурые тарижа дүүргээд, кукуруза тарилгада бэлэдхэжэ байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ город, тосхонуудые хүдөө ажахын продуктаар хангалгада тэдэ ажахынууд ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Гүрэнэй фондын орооһо тарияанай ехэнхи хубинь гүрэнэй ажахынуудһаа ородог болохо ёһотой гэһэн зорилго 1956 ондо болоһон Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин 2-дохи съезд, РРП-гэй ЦК-гэй декабрьска Пленум табиһан байна.

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлжэ, тарилгын талмайе үргэдхэһэнэй ашаар, гүрэнэй ажахынууд энэ зорилго һайнаар шиидхэжэ байна. Хахалагдадаг газарай талмай 1955 онойхитой жэшэбэл, мүнөө 32 процентээр дээшэлжэ, 920 мянган гектар болоо. 1960 оной эсэс багта гүрэнэй ажахынуудай хахалагдадаг газарай талмай 1 миллион 200 мянган гектар болохоор хараалагдана.

Жэлһээ жэлдэ хүдөө ажахыда элдэб машина олошоржол байна. 1957 ондо 13 мянга 240 трактор, 5 мянган сеялкэ, 2540 комбайн тэндэхи поли дээрэ хүдэлөө. Энэ жэлдэ үшөө 3 мянга 700 трактор, 2 мянга 300 орооһо ба кукуруза таридаг сеялкэ, 3 мянга 500 орооһо хуряадаг комбайн ба бусад хүдөө ажахын машинанууд гүрэнэй ажахынуудта эльгээгдэхэ.

Эдэ бүгэдын ашаар орооһо тарияанай ургаса эрид дээшэлээ. Мүн баһа мал ажалдаашье амжалта туйлаа. Үнгэрһэн жэлдэ гахайн тоо толгой 1955 онойхидо орходоо 2 дахин олошороо. Эбэртэ бодо малай тоо толгой нилээдгүй олошороо.

Хитадай Арадай Республика. Шанхайн булад луулдаг № 6 заводой хүдэлмэришэд һаяхан ай... ехэ амжалта туйлаа. 134 дахин удаа дараалан б... хайлуулагдаа. Республикын нэгэшье металлурги... предприяти энээнһээ урагша иигэжэ хайлуулаагүй... Зураг дээрэ: амжалтын туйлагдаһан цех соо.
ТАСС-эй фотохроник...

Хитадай эрдэмтэд хими шэнжэлгээр угаа ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор хими шэнжэлхэ асуудалаар Бухэхитадай зүблөөн апрелиин 5-да хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Мүнөө үедэ Хитадта синтетическэ волокно, синтетическэ каучук, пластмасса, витамин гэхэ мэтэ, хамта дээрээ 850 элдэб темээр научна шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулагдажа байна гэжэ тус зүблөөн тэмдэглэбэ.

Ехээр хүгжэнги оронуудта үргэнөөр хэрэглэгдэдэг синтети... волокно, пластмасса, ... бусад химическэ ... сэлнүүдые ойрын ... жэл соо бүтээдэг ... гэжэ оронойнгоо ... научно-шэнжэлэлгын... хи зургаануудай хү... мэрилэгшэдые тус ... лөөн уряалаа.

Научно-шэнжэлэ... институдуудай, завод... дай, дээдэ һургуул... дай 120 гаран хүдэ... рилэгшэд тус зүблөө... хабаадалсаа.

Польшын промышленна түхеэрэлгэ газаашань худалдагдана

ВАРШАВА. (ТАСС). Оронoo индустриализацилһанай, өөрын хүндэ машина бүтээлгын базатай болоһоной ашаар, һүүлэй жэлнүүдтэ Польша промышленна түхеэрэлгэ газаашань худалдадаг болоо. Гадна, завод, фабрика ба бусад промышленна предприятинуудые хилын саана барилгада хабаадана.

Польша Хитадай Арадай Республикада гурбадахи сахарна комбинат, нүүрһэнэй шахта, Болгарида хоёр дрожжево завод, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада 19 нефтехранилищи, дундуураа нээгдэдэг хоёр хүүргэ, Индидэ — сахарай завод, ехэ напряженитэй лини. Турцида — металлургическа завод, саарһанай фабрика ... рижа байна.

Польшын үйлэдб... лэн гаргаһан холодил... түхеэрэлгэ олон ор... дуратайгаар хэрэглэ... Иимэ түхеэрэлгэнүү... Хитадай Арадай Рес... ликада, Румынида, Б... гарида Польша худа... на. Югославида гү... тиимэ холодильна тү... рэлгэ худалдагдаха.

Румыниин Арадай... публикада целлюло... томо комбинат бари... да Польша, Чехосло... болон Германска Де... кратическа Республ... хабаадалсахаар хар... һан договор һаяхан ... талагдаа.

Үнгэрһэн жэлдэ П... ша 70 миллион түхэр... промышленна түхеэр... газаашань худалдаа...

Советскэ Союзай энэрхы сэдьхэлээр абаһан шиидхэбэриие бүхы Ази һайшаана

БАНГКОК, апрелиин 8. (ТАСС). Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалга Советскэ Союзай зүгһөө болиоулха тухай шиидхэбэри тушаа Таиландын хэблэл бэшэһээр. Энэ шиидхэбэри дэлхэйн олон ороной дунда Советскэ Союзые бүри хүндэтэй болгобо, тиигээд тэрэнэй хүсэ шадалай бүри нэмэһэн тухай, мүн эб найрамдал тогтоохо гэжэ үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэжэ байһан тухайнь гэршэлнэ гээд Таиландын хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

Энэ шиидхэбэри хадаа Советскэ Союзай «удаадахи идхалга мүн» гэжэ США, Англиин засагаархидай хэлэхэ хүсэлэнтэй байбашье һаань, бүхы дэлхэйн арадууд тэрэ шиидхэбэриие һайшаан угтаа гэжэ «Сатиенрапап» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай энэрхы сэдьхэлээр абаһан энэ шиидхэбэриие бүхы Ази һайшаажа байна гэжэ Бангкокто хитад хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг «Гуанхуаванбао» газетэ мэдүүлээ.

Советскэ Союзай жэшээ дагаха

ЛОНДОН, апрелиин 9. (ТАСС). Хейс городой электропромышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай отделени резолюци абажа, атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалга Советскэ Союзай зүгһөө болиоулха гэһэн шиидхэбэри һайшаагаа.

«Водородно бомбо хорихо тухай хэлсээ хэхэ зам нээһэн энэ жэшээ дагахыень» тус резолюци Англиин правительствые уряалба.

Хаммаршельдын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 8. (ТАСС). Ядерна буу зэбсэгэй туршалга болиоулха тухай Советскэ Союзай мэдээсэлые би һайшаанаб гэжэ ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельд апрелиин 8-да пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. «Ядерна буу зэбсэгэй туршалга болиоулагдаха ёһотой, тэрэнэй хойноһоо хиналта тогтоохо хэрэгтэй, ядерна буу зэбсэг бүтээгдэхээ болихо ёһотой» гэжэ Хаммаршельд хэлээ.

Франциинхид Алжиро-Тунисай хилэ дээрэ хорото ябуулга хэнэ

ПАРИЖ, апрелиин 9. (ТАСС). Апрелиин 7-до Франциин сэрэг, сэрэгэй самолёдууд Алжирай хилэ дээрэ ябаһан Тунисай харуулай сэрэгые буудаа гэжэ Тунисай правительство соносхобо.

Сакиет-Сиди-Юсеф гэжэ Тунисай тосхониие Франциин самолёдуудай бомбодоһонһоо хойшо Франциин сэрэг Тунисай хилые гурбадахяа иигэжэ дабаба.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Сириин районой хилэ шадар Ирагай сэрэг сугларжа байна

ДАМАСК, апрелиин 9. (ТАСС). Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Сириин районой хилэ шадар Ирагай сэрэгэй частьнууд суглуулагдажа байна гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Ирагай сэрэг Рамади, Абу-Кемаль гэжэ һуурин газарнуудай хоорондо байрлана. Тэдэнэй дунда артиллерийскэ, танкова подразделенинууд бии. Эндэ сугларжа байһан Ирагай сэрэгэй частьнуудай дунда Англиин офицернүүд бии гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

СССР-эй арадай хатар танцын гүрэнэй ансамбль США мордобо

Соёл культура, техникэ бол... ралсалай талаар Советскэ ... США хоёрой хоорондо батал... һан хэлсээнэй ёһоор, СССР-эй ... дай хатар, танцын гүрэнэй ан... лнин артистнар наада харуу... апрелиин 8-да Америкын Хол... Штадуудта ошохоёо мордоо.

Хоёр һара ябахадаа, арадай ... цын ансамбль Нью-Йорк, Ва... тон, Детройт, Чикаго, Лос-Анж... Сан-Франциско, Филадельфи ... дуудта таби гаран концерт ха... ха. Мүн тус ансамбль Кана... концерт табиха. (ТАСС)

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын конк...

П. И. Чайковскиин нэрэм... уласхоорондын конкурсдо хаба... һан пианистнуудай мүрыс... хоёрдохи тур апрелиин 9-дэ ... бэ. Инна Малинина (СССР), Т... ки Мацуура (Япон), Эвелин К... (Франци) гэгшэд жюриин урд... нина дээрэ наадаа.

Американец Даниэл Поллак... ветскэ пианист Алексей Скав... ский гэгшэд хоёрдохи турта ... хабаадалсаа.

Хоёрдохи турта дэлхэйн до... ороной түлөөлэгшэ—20 пианист... дай наада жюри дуулаа. (ТАСС)

Смыслов Ботвиннин хоёрой наадан

Апрелиин 9-дэ Ботвинник С... лов хоёр 14-дэхи наадаяа дүү... Энэ наадаанда Ботвинник илаа.

Тиигэжэ 9:5 гэһэн тоотойгоор ... винник түрүүлжэ ябана. (ТАСС)

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации —35..., культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00705. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 1...